

NOVEMBER

1 P Val svet.	16 S Otmir
2 S Ver. duše	17 N 23. pob.
3 N 21. pob.	18 P Odon
4 P Karol	19 T Elizabeta
5 T Caharja	20 S Feliks V.
6 S Lenart	21 C Dar. Mar.
7 C Janec	22 P Cecilija
8 P Bogomir	23 S Klemen
9 S Teodor	24 N 24. pob.
10 N 22. pob.	25 P Katarina
11 P Martin	26 T Silv.
12 T Avrelj	27 S Virgilij
13 S Stanislav	28 C Gregor
14 C Jozafat	29 P Saturnin
15 P Leopold	30 S Andrej

**V 30 dneh
30 števil
za
12 Din**

„GLAS NARODA“
LJUBLJANA -- NEBOTIČNIK

Mesečna naročnina
12 Din, za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Predlog proračuna 1936/37.
Italijanske represalije proti
sankcijam
Otvoritev Kavčičeve razstave
Rekordna sadna letina
Italijanski premogovni pro-
blem
Marsejski atentat pred sodi-
ščem
Kultura

Št. 202 Izhaja vsak dan V Ljubljani v sredo, dne 20. novembra 1935 Rokopisov ne vračamo Leto I.

Marsejski proces

V Marseju sodijo sodniki morilec na-
šega Blagopokojnega Viteškega kralja Ze-
dinitelja. Ko prebiramo obtožnico, ki jo je
sestavil francoski državni tožilec in sledimo
poteku razprave, se na novo odpirajo rane
bolesti in tuge, ki nam jih je neizprosno
in neusmiljeno zadal lanski 9. oktober. V
naših srcih se ponavljajo težki trenotki
onega usodnega torkovega večera, ki nam
je prinesel kraljevo smrt. Vsa Jugoslavija
je zaplaskala takrat, krčevito so se stisnile
pesti, zaškripalo je zobovje, saj smo zaslu-
tili, kje so naročniki in njih izvrševalci
strašnega umora. Tudi evropska zavest se
je vzbudila in nad 50 tisoč sožalnih brzo-
jav in dopisov je sprejela užaloščena kra-
ljica soproga.

S palmovo vejico miru se je napotil naš
veliki kralj, da to, kar je zasnoval v svoji
rodni zemlji in njenem okolju, realizira tu-
di v veliki zavezniški Franciji, skupno s
svojim sodelavcem francoskim zunanjim
ministrom Barthoujem. Fanatični sovraž-
niki miru, najpogostejši zločinci, so oboje živ-
ljenj pretrgali z namenom, da s tem raz-
strelijo Jugoslavijo, našenega evropske na-
rode v novo svetovno klanje.

Zločinsko marsejsko delo nas je oropalo
največjega državljanca, državnika, heroja in
prosvetitelja, ali Jugoslavija je ostala trdna
in kreпка; prekajena ljubezen do svojega
velikega ženja je ojeklenila v eno samo
utelešeno trdno voljo poslednjega kraljeve-
ga posvetila: Čuvajte mi Jugoslavijo!

Naša bol za Zediniteljem in Staviteljem
Jugoslavije ni bila pozabljena. Naše misli
in molitve potujejo v vseh grenkih trenot-
kih našega življenja tja na Oplenec, kjer
iščejo uteh in tolažbe. Kraljeve slike s čr-
nim florom še vedno visijo po naših de-
javcih in v zasebnih stanovanjih, in ka-
darkoli se nam oko ustavi nad živimi in
plemenitimi potezami kralja Mučenika, mu
posvetimo nekaj trenutkov občudovanja in
zahvale.

Posebno v teh dneh, ko stoje pred sod-
niki mrki morilci, čutimo bolj kot kdaj
prej vso strahotno izgubo voditelja našega
naroda. Če primerjamo zgodovino evropskih
narodov in preiskujemo odnose teh nar-
dov do svojih monarhov, ne bomo našli
zlepa take trdne povezanosti in tako klasič-
nega primera skupnega dela in vzajemne
vdanosti med kraljem in narodom, kakor so
bili odnosi Viteškega kralja Aleksandra Ze-
dinitelja do svojega naroda. Spomnimo se
samo velikih zgodovinskih dogodkov, spo-
mnimo se kralja kot delavca, kot vojskovodje,
kot državnika, kot misleca, kot prijatelja
in kot brata, vedno nam stopajo pred oči
dokazi, da ta veliki mož ni mislil nase niti
na svojo družino, pač pa da je vse svoje
velike sile posvetil edino svojemu narodu.

Tak je bil naš kralj od svoje prve mla-
dosti, pa vse do svojega poslednjega izdi-
hlaja. On ostaja prvi in najlepši cvet jugo-
slavanske zgodovine. On je bil tisti, ki je
realiziral najsmelejše upe Jugoslovancev, on
je bil tisti, ki je tri brate privedel pod
skupno streho, bil je tisti, ki je na jugu
Evrope ustvaril silo, s katero mora računati
tako prijatelj, kakor sovražnik. In končno
je bil on tisti, ki je povisal slovenski jezik
kot državni jezik, ki je Slovencev odredil
kot častno in stalno mesto med evropskimi na-
rodi. Njegovo težko izgubo pa čutimo mi
Slovenci še prav posebno tudi kot ljudje,
saj je doberšen del svojega življenja prebil
med nami. Naša Gorenjska mu je tako pri-
rastla k srcu in naši ljudje so bili z njim
tako živo povezani, da je Blagopokojni Vi-
teški kralj postal med nami legenda, ki bo
živele stoletja med našim narodom in kre-
bila bodoče slovenske generacije za vsa ve-
lika dela. Mučeniška smrt kralja Aleksan-
dra je za nas kosovska tragedija, ki je
500 let ustvarjala junake, bodrila srbsko
rajo in krepila narodno zavest. Blagopokoj-
nemu Viteškemu kralju Aleksandru Zedini-
telju je mesto v naših srcih zajamčeno za
vedno.

V teh dneh smo morali na kratko obno-
viti spomine na vso veličino velikega kra-
ljevega duha, zato da vsem onim, ki bodo
v teh dneh sodili morilec Viteškega kralja
Aleksandra Zedinitelja, predočimo vso ve-
ličino izgube, ki je zadela nas in vso miro-
ljubno Evropo. Mirno bomo tudi v teh dneh
pričakovali pravične sodbe v Aixu en Pro-
vence, posebno še zato, ker je sam pred-
sednik sodnega dvora v svojem govoru ju-
goslovanskemu narodu sporočil, da je po-
trebno, da s dostojanstvenim nastopom po-
kaže francosko pravosodje, da je to zase-
danje poslednji izraz spoštovanja spominu
suverena, bolesti kraljice in mladega kralja
Jugoslavije. Mi smo prepričani, da bo fran-
coska sodba zadovoljila nas in vso ono Ev-
ropo, ki upravičeno pričakuje, da se v bo-
doče preprečijo zločinski napadi na nai-
višjo človečansko dobroto — mir in da se

Mussolinijev ekspeze

Do 18. decembra nič novega?

Veliki fašistični svet in bo po Mussolinijevi izjavi prišlo nele do važnih dogodkov na fronti, marveč tudi do napredka v pogajanjih z Anglijo

Rim, 19. novembra. Agencija Stefani poroča:
Na sročnem sestanku Velikega fašističnega
sveta je podal ministrski predsednik Mussolini
ekspezo o političnem in vojnem položaju. Nje-
gov govor je trajal polni dve uri. Sledila je
diskusija o njegovih navedbah, v katero je
poseglo več članov Velikega fašističnega sveta.
Prihodnji sestanek je napovedan za 18. decem-
ber t. l.

Kakor je izvedel poročevalec agencije Havas
je ministrski predsednik Mussolini v svojem
ekspezu na poslednji seji Velikega fašistič-
nega sveta med drugim poudaril, naj nihče ne
pričakuje, da se bo kmalu spet pričela večja
ofenziva kot prihodnja etapa vojne proti Abe-
siniji. Italijanska vojska bo morala dočeti pre-
povedati abesinske irregularne oddelke iz zasede-
nega ozemlja in ga opremiti s telefonskimi in
telegrafskimi zvezami, cestami in drugimi na-
pravami. Dejal je pa, da bo do 18. decembra,
ko se Veliki fašistični svet spet sestane, prišlo
ne le do važnih dogodkov na fronti, nego tudi
do zmagatnega napredka v diplomatskih razgo-
vorih med Veliko Britanijo in Italijo.

Po informacijah poročevalca DNB je zbu-
dila znatno pozornost okoliščina, da se je seje
Velikega fašističnega sveta udeležil poleg dru-
gih italijanskih poslanikov v Londonu Dino Gran-
di, nadalje predsednik senata in bivši minister
Federzoni, senator Marconi, maršal Badoglio,
admiral Thaon de Revel in Farinacci.

London, 19. novembra. Reuter poroča iz Mi-
lena: Sročni so bile pred tukajšnjim angleškim

konzulatom demonstracije. Skupina dijakov je
prišla pred konzulat in vzklikala »Dol z Ede-
nom! Dol z Anglijo!«

Konzulat je varovalo kakih. 600 karabinjer-
jev.

Francoski odgovor Italiji

Pariz, 19. novembra. r. Ministrski predse-
dnik Laval je imel večeraj krajši sestanek z
angleškim poslanikom Clerkom. Pravi, da sta
govorila o odgovoru na poslednjo italijansko
noto proti sankcijam. Bržkone bo francoska
vlada odgovorila italijanski že jutri ali naj-
kasneje pojutrišnjem.

Nevarnost blokade?

Berlin, 19. novembra. AA. »Berliner Tay-
blatte« pravi v svojem uvodniku, da bi lahko
18. november kot pričetek sankcijske akcije
proti Italiji, postal osnova za resne kompika-
cije v Evropi. Sankcije bi se lahko izrodile v
blokado, ki bi neizbežno pomenila vojno.

Na Dodekanezu 10.000 vojakov

London, 19. novembra. Po poročilu Reuter-
jeve agencije iz Aten, je prišlo na otok Leros v
Egejskem morju 3000 italijanskih vojakov. Na
otoku je zdaj 10.000 italijanskih vojakov. Ita-

lijani so zgradili novo letališče, več municij-
skih skladišč in druge vojaške naprave. Po-
stavili so tudi štiri velike protiletalske topove.
Na otoku Levintos so zgradili radijsko po-
stajo. Tudi na drugih otokih grade utrdbe.

Jemen nevtralen

London, 19. novembra. n. Iz Sane, prestol-
nice Jemena poročajo, da so tamkaj objavili
uradno poročilo, s katerim odločno demantirajo
vest, da bi bil Jemen sklenil z Abesinijo »ajno
pogodbo«.

Rim, 19. novembra. AA. Poleg že javljene
vesti o uradnem komuniqueju jemenske vlade
glede nevtralnosti v italijanske- abesinskem
sporu poroča agencija Stefani, da je jemenska
vlada izdala še en komunique, v katerem za-
nika, da bi bila z Italijo sklenila tajno vo-
jaško pogodbo. V svojem drugem komuniqueju
jemenska vlada ponavlja, da bo ostala do
konca lojalna in nevtralna.

Pariz, 19. novembra. r. Iz Džedžaha poro-
čajo, da je treba izjavo nevtralnosti s strani
Jemena tolmačiti kot posledico prizadevanja
abesinskih delegatov, ki so nedavno tega prišli
v Džedžah.

Hedžaški kralj Ibn Saud je sklenil ostati
v najstrožji nevtralnosti. Prepovedal je izvoz
koz in ovnov, čeprav ponujajo Italijani prav
lepe cene.

Položaj v Afriki

Reuterjevo poročilo

London, 19. novembra. Agencija Reuter je
dobila naslednje poročilo iz Vzhodne Afrike:
V italijanskem glavnem stanu pričakujejo,
da bo maršal Badoglio prispel v Vzhodno
Afriko 27. t. m. Operacije na fronti med tem
ne bodo prekinjene. Potrjuje se vest o prodi-
ranju dveh italijanskih kolon od Makale proti
zapadu. S severne fronte prihajajo nadalje
poročila o manjših spopadih in letalskih bomb-
nih napadih.

Abesinska taktika

Iz Addis-Abebe poročajo, da namerava cesar
jutri odpotovati proti severu, da s svojo pri-
sotnostjo ojači patriotsko navdušenje svoje
vojske. Del cesarskega spremstva je večeraj
odpotoval proti Desiju. Dobro poučeni abesin-
ski krogi zatrjujejo, da se namerava abesinska
vojska dodebno utrditi v gorah okrog Ambe
Aladžija. 50 km južno od Makale naj bi se
zaustavilo italijansko prodiranje. Vse pa kaže,
da je bil ta načrt v zadnjem trenutku spre-
menjen. Pravi, da bodo Abesinci brez bojev
dopustili nadaljnje prodiranje Italijanov vse
do Abune Josefa, ki leži 65 km južno od Ambe
Aladžija. Oddaljenost italijanske fronte od
njenih baz bo med tem tako narasla, da bodo
posamezni abesinski oddelki v neposrednem
italijanskem zaledju lahko dosegli vedno več
važnih uspehov.

Iz Hararja se je med tem odpravil dedžas-
mač Ababa, brat rasa Deste, z 10.000 voja-
ki proti jugu. Vojake je spremljalo tudi nekaj
sto žen, ki so nosile s seboj velike omote ži-
veža. Abesinci marširajo po šest kilometrov na
uro.

Na meji britanske Somalije pa se je pri-
petil incident, ki so ga povzročili italijanski
dubatski oddelki. Dubati so napadli tri vasi v
britanski Somaliji, ki so imele svojo živino na
abesinski strani. Trije Somalci iz britanske
Somalije so bil ubiti.

Abesinski odpor

Addis-Abeba, 19. novembra. Posebni poroče-
valec Havasa javlja: Odpor abesinskih čet je
posebno močan na črti Dagabur-Gorahaj.
Manjši oddelki abesinske vojske vznemirjajo
z naglimi gibanji »italijanske kolone«. Svoje na-
pade prizirajo predvsem ponoči. Italijanske
izgube so precej hude, čeprav so manjše kakor
abesinske. Mnogi italijanski vojaški so ranjeni
od strelce. Abesinske čete so še vedno okrog
Dagaburja.

Splošno smatrajo, da bo abesinska vojska

temeljito prekrizajo računi vsem onim
spletkarjem, ki bi hoteli z zločinskimi sred-
stvi preokreniti zakone zgodovine.

Na jugu ovira pohod deževje, na severu abesinski odnor

branila Džidžigo z vsemi svojimi silami. Me-
sto je važno prometno križišče za angleško
Somalijo, odkoder prejema abesinska vojska
orožje.

Generala Nasibu in Vehid-paša poveljujeta
vojski, ki šteje okrog Džidžige 100.000 mož.
Italijani imajo na ogadenskem bojišču največ
50.000 vojakov. Močni nalivi, ki so zopet na
dnevnom redu v teh krajih, so Abesincem naj-
boljša pomoč pri obrambi Ogadene. Zdrav-
stveno stanje abesinskih čet je izvrstno.

Letalo grofa Ciana močno poškodovano

London, 19. novembra. AA. Reuter poroča
iz Asmare: Grof Ciano in oba Mussolinijeva
sinova sta se udeležila bombardiranja v sku-
pini 20 italijanskih letal. Letalo grofa Ciana
so zadeli trije topovski streli in 36 strelcev iz
strojnice in pušk. Najbolj je poškodovan rezervo-
ar. Letalo je moglo pristati v Makali le po
zaslugi hrabrega mehanika Dalmazija. Mehanik
je bil sam ranjen, pa je s prsti mašil luknje,
nastale na rezervoarju od strelcev.

Po dosedanjih vesteh je na abesinski strani
našlo smrt zaradi bombardiranja okoli tisoč
vojakov.

Ras Sejum in njegova vojska

Asmara, 19. novembra. Vojni poročevalec
DNB javlja: Po zanesljivih poročilih se nahaja
res Sejum z močnimi oddelki, ki štejejo kakih
20.000 mož, na Tembienski planoti severno
vzhodno od reke Takaze. Res Sejum skuša do-
biti pojačanja. Močno abesinsko kolono, preni-
kajočo se proti severu, so opazili v pokrajini

Pokrajina za pokrajino...

Spretna japonska igra

Boj proti komuniz-
mu razlog za odcep od Nankinga

Resen polčaj

Peking, 19. novembra. a. Splošno se zatrjuje,
da bo proglas o avtonomiji severnih kitajskih
pokrajin Hopej, Sunjan, Čahar in Sanzi izdan
že danes ali najkasneje pojutrišnjem. Zaenkrat
še ni znano, ali bo severna Kitajska pristala
vsaj na carinsko unijo z ostalo Kitajsko.

Sangaj, 19. novembra. a. Tuji presojajo se-
danjo situacijo zelo resno. Spor med Kitajsko
in Japonsko je naravnost neizbežen. Avtonomna
vlada severne Kitajske bo pod kontrolo japo-
nskega generalnega štaba v Madžuriji, ki bo pod
izgovorom, da se je treba braniti proti komu-
nistom, našel mnogo prilik za vmešavanje v no-
tranje zadeve te dežele. Koncentracija kitajske

vojske na severu Conana in japonskih oddelkov
v Sangajkuana je povzročila med tukajšnjim
prebivalstvom veliko vznemirjenje.

List »Niči-Niči« poroča, da je že sestavljena
začasna ustava severne Kitajske. Ustava pred-
videva med drugim skupni japonsko-Madžur-
ski-kitajski odbor proti komunistom, ki bo imel
velika pooblastila za borbo proti komunizmu.
Severna Kitajska bo v ostalem še nadalje pri-
znavala suverenost kitajske vlade in bo ohra-
nila tudi kitajska zastavo. Upravno pa ne bo
imela v Nankingom nikakih zvez. Z državnimi
dohodki bo razpalagala severna kitajska vlada
po svojem lastnem preudarku. Kakor pa kaže,
bo severna kitajska priznala suverenost Nan-
kinga, če ji bo nank. vlada priznala avtonomijo.

Predlog proračuna za 1936-37

Leto je uvedena nova tehnika proračuna, ki nudi večjo preglednost

Danes ob pol 7. uri je sprejel v ministrski sobi v Narodni skupščini finančni minister dr. Dušan Letica predstavnik tiska in jim dal sledečo izjavo: Na osnovi čl. 102 sem predložil danes Narodni skupščini na reševanje in odobritev predlog proračuna državnih izdatkov in dohodkov s predlogom finančnega zakona za leto 1936/37.

V pogledu tehnične strani se predloženi predlog proračuna razlikuje od budžeta, ki je danes v veljavi. Prejšnja uredba o tehnični sestavi proračuna je stala na stališču pluralnega sistema, odvajajoč proračun gospodarskih podjetij od proračuna državne administracije. Vsled tega je bila preglednost proračuna težja in manj pristopna. Državni proračun mora biti pregleden, jasen in odprt in kadar je tak, je iskren. V glavnem so ti razlogi vodili in je letos predložena tudi zakonska odredba, s katero se uvaja nova tehnična izdelava proračuna. Po tej tehnični izdelavi je sestavljen tudi predloženi predlog državnega proračuna, ki se ne deli na proračun državne administracije in državnih gospodarskih podjetij, marveč so v njemu vsi izdatki in dohodki skupno izkazani v nedeljivi enotni celoti.

Predlog proračuna za leto 1936/37 v primerjavi s državnim proračunom, ki je danes v veljavi, izgleda v skupnih vsotah takole:

Vrhovna državna uprava, civilna lista predlog za leto 1936/37 24.180.000 v lanskem proračunu 24.180.000, namestništvo predlog za 1936/37 3.580.000, v prejšnjem proračunu 3.726.676, razlika 146.576 Din. Narodno predstavništvo a) senat 11.386.000, v lanskem 12.362.290, razlika 976.290, b) Narodna skupščina 39.918.115, v lanskem 35.445.838, (plus 4.472.277), Predsedništvo ministrskega sveta 32.943.200, lani 32.085.740 (plus 877.460), Državni svet 3.827.558, lani 3.911.920, (minus 84.362), Glavna kontrola 10.676.646, lani 11.115.707, (minus 439.061), Civilna hiša Nj. Vel. kralja 2.808.543, lani 2.818.800, (minus 10.257), Pisarna kraljevskih redov 514.339, lani 612.510, (minus 98.171), Splošni izdatki 27.866.328, lani 27.866.328, Pokojnine 997 milijonov 247.597, lani 997.247.597, invalidske podpore 103.490.835, lani 103.490.835, državni dolgov predlog 767.931.926, lani 920.685.941 (razlika minus 152.754.015), Ministrstvo pravde predlog 349.480.202, lani 353.673.922, razlika 9.193.720, ministrstvo prosvete 833.116.262, lani 850.657.789 (razlika 17.541.527), ministrstvo zunanjih del 121.470.448, lani 122.872.108 (1.401.660), ministrstvo notranjih del 517.284.517, lani 546.204.713 (28.920.196), ministrstvo financ 797.922.601, lani 826.030.752 (28.108.151), ministrstvo vojske in mornarice 2 milijardi 309.397.737, lani 1.999.883.636 (plus 309 milijonov 514.101), ministrstvo javnih del 154 milijonov 617.021, lani 167.748.068 (minus 13.131.047), ministrstvo za promet 2 milijardi 177.843.312, lani 2.174.804.240 (plus 3.039.572), ministrstvo pošte 362.345.912, lani 331.903.238 (plus 30.442.674), ministrstvo za kmetijstvo 95.657.041, lani 103 milijone 106.912 (minus 7.449.871), ministrstvo trgovine in industrije 44.305.071, lani 45 milijonov 568.167 (minus 1.263.096), ministrstvo za šume in rudnike 266.065.538, lani 290.267.244 (minus 24.201.706), ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja 199 milijonov 398.840, lani 202.369.557 (minus 2.970.717), ministrstvo za telesno vzgojo 11.764.695, lani 14.161.918 (minus 2.397.223), proračunski rezervni krediti 40.000.000, lani tudi 40.000.000. Skupno znašajo izdatki po predlogu za proračunsko leto 1936/37 10 milijard 307.040.784 Din, lani proračun je znašal 10.249.802.346 Din (plus 57.238.438).

Skupna vsota odobrenih kreditov po proračunu za leto 1935/36 znaša 10.249.802.347 dinarjev. Tej vsoti je treba dodati tudi vse omenjene kredite, ki so bili odobreni po finančnem zakonu in ki predstavljajo vrednost okrog 630 milijonov dinarjev. Na ta način je dosegla skupna vsota državnega proračuna, ki je danes v veljavi 10 milijard 899.000.000 Din. Če se primerja s predlogom proračuna za bodoče proračunsko leto, je novi predlog proračuna manjši od sedanjega za 573.000.000 Din. Ta razlika je v korist predloga proračuna, ki je še večja, ker so morali biti vnešeni v predlog proračuna tudi neki novi krediti, katerih ni v današnjem proračunu, nekateri sedanji krediti pa so povečani. Med temi novimi krediti, odnosno zvišanji dosedanjimi krediti se nahajajo tudi vsi oni izdatki, ki so zasnovani na pravnih obvezah, kakor odplačilo izvedenih dolgov, anuitete za javna dela, likvidacija agrarne reforme na veleposestvih za zemljo, izdano dobrovoljcem, obresti in amortizacija fundinga, odplačilo posojil za zgradbo železnice, kredit za transporte na račun ministrstva vojske itd. Skupna vsota teh kreditov znaša skoraj 190 milijonov dinarjev.

Med tem je izvršena tudi redukcija sedanjih izdatkov v obsegu kreditov za državne dolge. V razmerju sedanjega stanja obvez, ki jih mora državna blagajna faktično izvršiti v teku prihodnjega leta. Vstevši v obzir tudi to znižanje, je predlog proračuna za prihodnje leto stvarno manjši za okrog 500.000.000 Din od današnjega. Po vsem tem, prihranki, ki so bili dobljeni pri znižanju dodatkov na draginjo pri državnih uslužbencih, niso potrošeni na kake druge izdatke, marveč ostanejo kot sredstvo za vzpostavljanje in ocvanje proračunskega ravnotežja in za olajšanje davčnih bremen.

Posebna karakteristika novega proračuna v primeri s sedanji se bo zapazila tudi v tem, da niso v njem vnešeni novi krediti za civilno upravo, ki imajo izredni, zlasti pa investicijski značaj. Stal sem na stališču, da se v proračunu, v katerem so pred-

viđeni redni, z obstoječimi zakoni državnih blagajni zagotovljeni dohodki, lahko vnašajo samo državni upravi potrebni redni izdatki. Samo na ta način more biti v teku izvršitve proračuna zagotovljena popolnoma in normalna pokritev rednih potreb državne uprave. Zahtevi, za novimi izrednimi krediti, niso mogli biti osvojeni v tem predlogu proračuna, čeprav bi bili opravičeni, ker se zanje v rednih državnih dohodkih ne more najti kritja.

Predloženi so dohodki, ki so tudi v današnjem proračunu podvojeni. Novi se ne uvajajo. Dosedanji so zmanjšani, zlasti pri davkih. Razen tega, vsled izvedenih mer v pravcu znižanja pridobnine in radi redukcij pri dohodkih od zgradarine in drugih zgradb, so predloženi tudi manjši zneski od onih, ki so bili usvojeni po današnjem proračunu dohodkov. Nato podaja finančni minister podrobne številke predloga prora-

čuna državnih dohodkov za leto 1936/37, ki se točno pokrivajo s predlogom budžeta državnih izdatkov. Ob koncu svojega poročila pravi finančni minister: predlog proračuna je realen in izdatki so pokriti z dohodki, na katere ostvaritev se lahko računa. Ne samo da je proračun uravnotežen, marveč je tudi popoln, ker vsebuje vse redne državne izdatke in redne državne dohodke. Predlog finančnega zakona ne vsebuje nikake nove odredbe, s katerimi bi se reševala večja vprašanja, ki zahtevajo daljši studij in daljše proučevanje. V tem zakonu so one odredbe, ki se nahajajo tudi v sedanjem in katere služijo hitrejši in boljši izvršitvi državnega proračuna in duhu zakona o državnem računovodstvu. Detailnejša pojasnila predloga novega proračuna bodo pred Narodno skupščino in pred senatom.

Marsejski proces

Obravnava proti morilcem našega kralja

Mister ozno pismo porotnikom - Branilec črtan iz odv. zbornice

Aix en Provence, 18. novembra. AA. Sodišče, ki se je umaknilo na posvetovanje ob 2.45, se je posvetovalo ravno eno uro glede na incident z advokatom Desbonsom. Ob 3.45 so se sodniki vrnili in predsednik je izjavil, da je advokat Desbons zaradi nepristojnosti in pomanjkanja zmernosti kaznovan z ukorom. Pri tem so upoštevali olajševalno okoliščino, kakor je predlagal odvetnik Barat v Aixu. Takoj nato se je nadaljevalo zasliševanje obtoženega Mija Kralja s strani predsednika preko g. Castrelana o mnogih že znanih dejstvih, ki jih je obtoženec obtožen. Predsednik je z neverjetno pozornostjo rekonstruiral pot, ki jo je imel Mijo Kralj od Nagy Kanize čez Curih, Lausanne, Pariz, Marseille, Aix in iz Marseille v Avignon, Pariz in Fontainebleau. Pri zasliševanju je obtoženi Mijo Kralj priznal, da je izpreminjal svoje potne liste in da so bili vsi ponarejeni. Izpreminil jih je štirikrat in je potoval s Pospisilem, Rajičem, Kramarjem in Betlom (?). Povedal je, da so se razdelili v skupine, da bi zbujali manjšo pozornost, in da so si izbirali velike hotele, da se lažje ognejo kontroli potnih listov, ki je v velikih hotelih manjša. Prav tako je priznal, da je dobival denar do 1.500 frankov, da je dobival navodila na potovanje, da je dobival orožje, dve bombi in dva revolverja. Skušal je dokazati, da je v Marseille v času atentata ostal samo četrt ure in da ni niti mislil na atentat, ker ni maral, da bi nedolžni trpeli.

Predsednik je pri zasliševanju ugotovil mnogo protislovij v izpovedbah Mija Kralja, in sicer ne samo v primeri s tistimi, ki jih je podal prej, nego tudi s tistimi, ki jih podaja zdaj pred sodiščem. Predsednik zato opozarja porotnike na ta protislovja v obtožbenih izpovedbah.

Na vprašanje, zakaj je pripadal družbi zločincev, je Mijo Kralj odgovoril: Nisem terorist, temveč sem vstaš.

Tu je prišlo ponovno do incidenta med odvetnikom Desbonsom in predsednikom. Desbons je izjavil, da so to notorična dejstva.

Predsednik je nato vprašal Mija Kralja, ali je imel kaj proti blagopokojnemu kralju Aleksandru. Obtoženec je odgovoril, da ni osebno ničesar imel. Predsednik je ugotovil proti porotnikom, da po tem takim obtoženec ni imel osebno ničesar zoper kralja Aleksandra.

Na koncu je predsednik vprašal obtoženca, zakaj so se on in drugi oborožili do zob in si izbrali ravno Francijo za prizorišče zločina, ki je vso Evropo navdal s tolikšno grozo in studom.

Obtoženi Kralj je v svojem odgovoru izjavil, da ni mislil orožja rabiti v Franciji. Dejal je, da ni nameraval ostati na Francoskem, temveč da bi moral iti dalje.

Na koncu je državni tožilec navajal znane zločine Mija Kralja in Premca, ki so poslali peklenjski stroj predsedniku. Mijo Kralj je izjavil, da je bil ta stroj napačno odposlan in da je stal življenje nekega policijskega komisarja in dva orožnika. Iz tega se vidi, da so se teroristi in skupina vstašev bali velikih žrtev.

Predsednik je nato vprašal odvetnika Desbonsa, ali ima zadati kakšno posebno vprašanje Miju Kralju. Takšna vprašanja, ki bi bila v posebni zvezi z njegovim današnjim zasliševanjem.

Odvetnik Desbons je izjavil, da bo zadal vsa vprašanja v zvezi z vso trojico obtožencev, in da nima povoda za nikako posebno vprašanje na Mija Kralja. Svoja vprašanja bo zadal po zaslišanju vseh treh obtožencev.

Tudi porotniki niso postavili nikakih vprašanj.

Predsednik je zaključil razpravo ob 5.45 in napovedal prihodnjo za jutri ob devetih dopoldne.

Aix en Provence, 19. novembra. AA. Današnja razprava se je začela ob 9.15. Pričela se je z zaprisego novega prevajalca di-jaka Hadžića Milenka.

Nato je dal svoje izvedensko mnenje slavni psihiater dr. Maurice, ki je še z dvema drugima psihiatroma preiskal duševno stanje Kralja.

Zasliševanje obtoženca Kralja - Nervozni zagovornik

Iz izvedenskega poročila psihiatra dr. Maurice je razvidno, da je Kralj kazal znamenja duševnega razkroja, ko pa mu je bilo sporočeno, da med Francijo in Jugoslavijo obstoji pogodba o izročanju umobolnih, je začel kazati čedalje večje znake normalnosti. Dr. Maurice smatra, da je bil Mijo Kralj v gotovi duševni zmedenosti, ki je izhajala iz razburjenja, toda z novimi razburjenji se je njegova zmedenost izpremenila v normalnost, kakor hitro se je odgovornost obtoženca samo malo zmanjšala. Profesor je mnenja, da ljudje emocionalne narave, kakršni je Mijo Kralj, ne bi mogli storiti nekaj pod tujim vplivom, ako niso za to iz dna svoje duše pripravljeni. Trdi, da izkustvo ne pozna normalnega človeka, ki bi bil pod tujim vplivom streljal na nekoga.

Po nekaterih formalnih pripombah odvetnika Desbonsa je bila seja prekinjena.

Aix en Provence, 19. novembra. AA. Druga dva izvedenca prof. Corniles in Esieres sta dala podobno poročilo kakor profesor Maurice. Med tem ko so to poročilo prevajali, je sluga prinesel pismo, naslovljeno na poroto. Pismo so izročili predsedniku porote. Odvetnik Desbons je zahteval, da se vsebina pisma objavi. Toda predsednik porote in porotnik Peregrin sta dala izjavo, po kateri ne bodo vzeli na znanje nobenega pisma, ki bi ga dobili med zasedanjem, zato so to pismo uničili.

Odvetnik Desbons je kar najostreje protestiral proti temu in zahteval prekinitev seje, da vloži pismen protest. Pozornost je zbujalo, da je odvetnik Desbons, ki je neoprestano žalil sodišče, začel žaliti še poroto in razlagal, kaj porota sme in česa ne sme.

Po prekinitvi seje je Desbons predložil pismeno izjavo, v kateri je zahteval ugotovitve, da je porota po sodnem slugi do-

bila pismo, čigar vsebine zagovornikom niso sporočili.

Državni tožilec je zahteval od sodišča ugotovitev, da ni porota prav in ničemer izrazila svojega mnenja in je to tudi pokazala.

Na to je zagovornik odgovoril, da ni zahteval takšne izjave, temveč samo ugotovitev, da dokumenta, ki ga je sluga uradno izročil poroti, nista videla ne predsednik ne zagovornik.

Radi izpadov odvetnika, ki jih bomo v podrobnostih prinesli v prihodnji številki, je državni tožilec tedaj zahteval kazni njegovega izbrisa iz odvetniškega reda. Desbons je nato dobil besedo in ni niti najmanj poizkušal, da bi ublažil svoje žaljive izraze. Omenil je, da bi bil lahko postal sodnik, če bi bil hotel sebe v danem momentu poudariti.

Predsednik odvetniške zbornice, ki prisostvuje razpravi, je skušal braniti Desbonsa.

Ker predstavlja to dejstvo profesionalno kršitev po §§ 32 in 41 zakona od 29. junija 1920 in ker Desbons ni vzel na znanje ukora, ki se mu je izrekel 18. novembra, je treba proti njemu izjaviti strogo st.

Iz teh razlogov in po proučitvi zadeve v smislu zakona izreka sodišče Desbonsu kazni izbrisa.

To je uradno besedilo sodnega sklepa, ki ga je prečital sodnik po prekinitvi seje.

Nato je vstal Desbons in izjavil, da se bo pokoril samo sili.

Predsednik pozove nato poveljnika sodne straže, ki vzdržuje red v dvorani in mu naznani, kaj mu je storiti.

Poveljnik sodne straže pristopi k Desbonsu nakar mu ta reče:

Razumel sem.

Nato je Desbons zahteval, naj ga iz dvorane spremijo orožniki, ker še vedno nosi odvetniški plašč. V spremstvu poveljnika straže zapusti Desbons sklonjene glave počasi dvorano pri malih vratih, ki je določena za občinstvo in novinarje. Več novinarjev hiti za njim, da sliši njegovo izjavo. V dvorani sami pa nastane tišina.

Prevajalec Ilić čita prevod francoskega besedila sodnega bulletina. Prevajanje traja precej dolgo. V dvorani vlada med tem popolna tišina.

Nato pozove predsednik sodišča predsednika odvetniške zbornice Soulinota, naj obtoženca brani. Soulinot izjavi, da se mora najprej posvetovati s člani odvetniške zbornice, da vidi, ali je potreben drug odvetnik. V to svrhu zahteva enodnevno prekinitev razprave.

Nato prevzame prevajalec sklep sodišča. Ko je to opravil, vpraša vsakega obtoženca posebej, ali želi sprejeti za svojega odvetnika predsednika odvetniške zbornice Soulinota.

Na to vprašanje odgovori prvi Pospišil: Od tega trenutka ne odgovarjam več na vprašanja.

Predsednik vpraša še enkrat, ali sprejmejo obtoženci Soulinota za svojega branitelja. Obtoženec Mijo Kralj odgovori:

Moj branilec je Desbons, drugega ne morem sprejeti.

Obtoženec Rajić odgovori: Moj odvetnik je Desbons. Če njega nimam, ne morem odgovarjati.

Prevajalec prevede odgovore.

Soulinot ponovno zahteva enodnevno prekinitev razprave. Predsednik nato izjavi, da je seja prekinjena.

Odvetnika Desbonsa so črtali iz odvetniške zbornice

Aix en Provence, 19. novembra. AA. Po prekinitvi razprave se je vršila seja odvetniške zbornice, ki je sklenila črtati odvetnika Desbonsa iz seznama članov odvetniške zbornice v Aixu. Zagovornišvo obtožencev je prevzel sam predsednik zbornice v Aixu.

Prve italijanske represalije proti sankcijam

Novčanice po 500 in 1000 lir se morajo zamenjati do 26. t. m.

Beograd, 19. novembra. AA. Poslaništvo kraljevine Italije v Beogradu nas prosi, da objavimo tole:

Z uredbi od 16. novembra 1935 je italijanska vlada dovolila zamenjavo vseh italijanskih novčanic po tisoč in po pet sto lir, ki krožijo v tujini in se nahajajo v rokah bodisi italijanskih, bodisi tujih ustanov in poedincev, in sicer pod temile pogoji:

1.) da te novčanice prispo na ozemlje kraljevine Italije najdlje do 26. novembra 1935 s priporočenim pismom, naslovljenim od prizadele na eno izmed sledečih bank: Banca d'Italia, Banco di Napoli, Banco di Sicilia, Banca Nazionale del Lavoro, Istituto di San Paolo, Banca di Roma, Banca Commerciale Italiana, Credito Italiano.

Novčanice je treba poslati na račun fašističnega nacionalnega zavoda za izmenjavo z inozemstvom (Istituto nazionale fascista dei cambi l'estero).

2.) Ali pa se morajo navedene novčanice položiti do navedenega roka pri italijanskem poslaništvu v Beogradu ali pri kakem drugem italijanskem konzulatu v Jugoslaviji v enakem roku.

Po 26. novembru 1935 italijanske diplomatske in konzularne oblasti v Jugoslaviji ne bodo več mogle sprejemati v gornjo svrhu novčanic po tisoč in po pet sto lir. Novčanice, ki bi jih skušali po tem roku prenesti v Italijo, bodo zaplenjene.

Zneski depozitov, položenih neposredno po navedenih bankah ali posredno po italijanskih diplomatskih in konzularnih oblastvih, bodo kreditirani na posebnih računih brez posebnih obrestí. Otvoritev teh računov v Italiji bo spo-ročena vsakemu vlagatelju po navedenih oblastvih. Lastniki teh računov se jih bodo lahko poslužili v Italiji v obliki naložb v premičnine ali nepremičnine kakor tudi za plačilo blaga podjetij ali uslug, vse to pa s predhodnim dovoljenjem glavne uprave za promet z devizami.

Ta naredba italijanske vlade je vsekakor edinstveni primer v monetarni tehniki denarnišva in bo prav gotovo povzročila ogromne izgube vseh onih, ki ne bodo mogli pravočasno zamenjati lireških novčanic. Upamo, da med našim narodom ni mnogo tega denarja, vsekakor pa prosimo vse naše prijatelje, posebno pa obmejno prebivalstvo, da o tem ukrepu obvestijo vse svoje znance. K temu moramo pripomniti, da je svoječasno znani slovenski narodni gospodar predlagal slične ukrepe nasproti vsem onim, ki so naše dinarje tihotapili preko meje. Odločujoči pa eo ta predlog kot naiven odklonili.

Kralj Jurij pride v Grčijo v soboto

Atene, 19. novembra. AA. Atenska agencija poroča: Pri povratku na Grško bo kralj Jurij prispel po najnovejših poročilih na Krf v soboto zjutraj. Krfčani pripravljajo kralju navdušen sprejem. Mnogo ladij pojde vladarju naproti, da ga pozdravijo že na odprtem morju.

V Patras prispe kralj Jurij v soboto zvečer. Pri tej priliki bodo Patras iluminirali. V Atenah bo kralj Jurij v nedeljo dopoldne.

Baldwin pri kralju

London, 19. novembra. n. Nj. Vel. angleški kralj Jurij je sprejel danes predsednika vlade Baldwinja v avdienci.

Vremenska napoved

Napoved za danes: Zvedrilo se bo z večjim ohlajenjem na vsej zapadni polovici države. Prevladovalo bo oblačno, nekoliko dežja na vzhodu. Močan veter bo v Primorju. Solnce vidi ob 6.41, zahaja ob 16.06.

Dunajska napoved: Prevladovalo bo jasno, južni vetrovi.

V torek bo poteklo 130 let od rojstva francoskega diplomata Ferdinanda Lessepsa, ki je naredil načrt za Sueški prekop in ga l. 1869. tudi dogradil. Pozneje je naredil tudi načrt za Panamski prekop. Ustanovili so družbo za zgraditev prekopa, toda izkazalo se je, da je bila veliko sleparsko podjetje. Nastal je »panamski škandal«. Več milijonov frankov so akcionarji izgubili in več tisoč delavcev je prišlo ob življenju ob pričetku gradnje prekopa.

Cdmevi

O skrivnostni Beckovi politiki čitamo v novembarski številki angleške revije »The Contemporary Review« med drugim: Nedavni obiski poklonovnika Becka na Finskem je bil za mnoge prava uganka. Mednarodno časopisje je potrdilo sum, da je bil njegov izlet samo del neke intrige, ki se plete v Vzhodnem morju. Finska je ključ do Vzhodnega morja in v primeru vojne bi bila prav idealno izhodišče za napad proti Rusiji. Če bi se posrečilo pridobiti Finsko za protirusko kampanjo, ne bi bil ogroženo samo Leningrad, marveč bi bilo obenem mogoče položiti temelje za odlično bazo nemških avionov, ki bi nenehno lahko uničila varnost Moskve pred nemškimi zračnimi napadi. Finska pa je vsekakor dovolj zdravega razuma, da se ne bi zavedala samomorilne nevarnosti takega načrta. Zato je odklonila junaško smrt »ad majorem gloriam« gospodov Hitlerja in Rosenberga in tako se je poljski diplomat vrnil domov, ne da bi kaj opravil...

O novih smernicah nacionalno-socialistične propagande v Nemčiji čitamo v uglednem danskem tisku »Politikens« tele zanimivosti: Nemški izrazi suženjske vdanosti Hitlerju ne poznajo praktično nobene meje več. Pretleto nedeljo je v Frankfurtu ob Meni eden izmed poglavarjev protestantske cerkve na prižnici izustil tole gorostasnost:

— Velik je Kristus. Toda v resnici vam povem: naš vodja Adolf Hitler je še večji od njega.

Drug dokaz servilnosti najdemo ob pokopih, ki se v Nemčiji že nekaj časa ne zaključujejo več z enim pobožnim »requiscat in pace«, marveč s tole nedvomno tolažilno zagotovitvijo: »Naš dragi pokojni naj ohrani svojo vročo vero v Adolfa Hitlerja!«

Londonški list »Star« je pred nekaj dnevi objavil tole anekdoto: V enem izmed svojih obiskov pri Mussoliniju se je sir Eric Drummond, poslanik Velike Britanije pri Kvirinatu, pritoževal zaradi številnih napadov proti angleškim častnikom v Rimu. Da bi svoje argumente čim bolj podkrepil, je sir Eric izjavil, da bo za vsako razdejano angleško častnico v Rimu mogla angleška vlada zapreti najmanj dvajset italijanskih restavracij v Londonu. Od tedaj nihče več ne nadleguje angleških lokalov v Rimu...

O grškem kralju Juriju II., ki se pravkar vrača v Grčijo, objavlja pariška »La Tribune des Nations« tele zanimivo paberke: Jurij II. se je v pregnanstvu prav dobro počutil. Kraljevski pokle, tako je večkrat dejal v smehu, ima na sebi mnogo dobrega, toda pod pogojem, da si v pregnanstvu. Iz Londona je večkrat skočil v Pariz, kjer si je rad ogledal tudi montmartrsko četrt. Nekoč se je dal zapeljati po neki vedeževalki, ki mu je za vsako ceno hotela povedati srečo.

— Oh, je vzkliznila, vi imate še veliko bodočnost!

— Da, je odgovoril kralj Jurij, toda moja velika bodočnost je že... za menoj.

— Vi boste še nekaj podobnega ko kralj.

— Bil sem že.

— Toda boste še.

Tedaj pa je Jurij II., ki si še ni mogel predstavljati sedanjih dogodkov, hitro odtegnil svojo roko in kriknul:

— Samo o nesreči mi ne govorite!

Izmed italijanskih listov si je edino turinški list »Gazzetta del Popolo« upal napisati nekaj svarilnih besed glede na sedanjo abesinsko ekspedicijo. List piše med drugim: Spet moramo zabeležiti izredno neugodnost klime, kakor tudi nepričakovano in zgodno deževje, ki je, obenem z velikimi nevihtami, oviralo naš pohod proti Makali. Pa tudi terenske težave so ogromne, predvsem na levem in skrajnem desnem krilu, to se pravi v Danakilu in v Adi-Abu. Danakil se nam je zdel ko strašen peklo s svojo pušcarstvo depresijo, s svojimi vzpetostmi iz bazalta in lave, s svojimi vulkanskimi žrli in dolinskimi kotlinami, ki so prave razvaline geološkega sveta v razkrajnjem. Nič manj strašna ni pokrajina okoli Adi-Abu s svojimi močvirji, s svojimi terasami, pokritimi z bujno vegetacijo in večji del leta neprehodnimi, posebno še po deževju, ko so nižji predeli močno zaraščeni z divjo floro, ki jo more samo ogenj uničiti.

Otroci v Ljubljani propadajo v bedi in pomanjkanju

Ljubljana, 19. novembra.

Iz raznih šol prejema mestni socialno politični urad poročila, da otroci izostajajo iz šol zaradi pomanjkanja obleke in obutve. Šolska vodstva opozarjajo tudi na dejstvo, da je velik del otrok zaradi pomanjkanja hrane tako oslabil, da bo postal sčasoma za učenje nesposoben. Ta dejstva so strašna, ko je vendar toliko možnosti, da se to prepreči.

Vreme se je poslabšalo. Jesenski dež je napravil ulice našega mesta še bolj puste. Celo oni, ki so dobro oblečeni in prehranjeni, ostajajo doma, ter se boje prehlada in bolezn.

Vendar srečujemo na ulicah veliko otrok, ki so primorani, da zapuščajo svoje domove. Slabo so oblečeni in izpostavljeni vsem nevarnostim jesenskih prehladov.

Protituberkulozna liga in njen dispanzer v Ljubljani nas stalno opozarjajo na težke posledice teh pojavov in statistika tuberkuloznih obolenj med revnimi otroci strahotno narašča. Ali res ni mogoče, da bi v našem mestu našli toliko družin, ki imajo svoje lastne otroke in ki bi imeli razumevanje za bedo teh pozabljenih in zapuščenih otrok? Treba je zastaviti vse sile, da vsaj čez zimo preskrbimo vse otroke, ki so preskrbe nujno potrebni.

Mestna občina oskrbuje v dnevnih zavetiščih nad 200 najpotrebnejših otrok s prehrano. Vendar to ni dovolj. Treba je misliti še na ostale stotine otrok, katerim pretita v tej zimi mraz in glad. Socialno politični urad nima dovolj sredstev, da bi to težko nalogo rešil zadovoljivo. Zato se pripravljamo na širokopotezno akcijo, ki mu bo omogočila, da to nalogo izvrši.

Ljubljansko meščanstvo opozarjamo že sedaj na oklice, ki bo izšel te dni v naših dnevnikih. Ta oklice ne sme ostati brez odziva, ker je to naša kulturna, socialna in državljanska dolžnost, da si ohranimo zdrav narod in zdrav naraščaj.

Vse za otroka!

Sreča v hudi nesreči avtobusa

Šofer se je hotel obesiti, ker je menil, da je 14 potnikov mrtvih

Trbovlje, 18. novembra.

V noči od nedelje na ponedeljek se je zgodila nesreča, v kateri pa je bilo res izredno mnogo sreče kot v napetem romanu s srečnim koncem.

Iz Dola pri Hrastniku se je pripeljala v Trbovlje v nedeljo družba fantov z avtobusom, ki je last Gasilske čete Dol. Prišli so na praznovanje Martinove nedelje, ki je bila v Društvenem domu.

Vračali so se okrog polnoči. Ko je avto vozil v temni noči po strmi cesti proti Sv. Marku, se je v bližini Bolentinove hiše prekucnil v potok. Na tem mestu je cesta zelo ozka in šofer, hoteč se izogniti kupu gramoza, ki leži na obrobku ceste, je zavil v desno. Razmočenost in plazovitost terena je doprinesla še svoje in tako je avtobus strmoglavil v kake 4 metre globok potok. Avtobus se je prevrnil po strmini, tako da je obtičal v strugi potoka zopet v pravilnem položaju, stoječ na kolesih. Nikomer izmed 14 oseb, ki so bile v avtobusu, se ni zgodilo

ničesar. Seveda so ob valjenju avta v potok popadali drug preko drugega in prestali mnogo strahu. Šofer S., videč v prvem trenutku vse fante ležeče v avtu in misleč, da so mrtvi, je v navalu strahu in obupa skočil iz avta in se poskušal nad cesto obesiti na svoji ovratnici. Sreča se je drugič nasmešnila: ovratnica je bila prebikha in se je pretrgala. Medtem so tudi srečni potniki zlezli iz avta in prepričali obupanega šoferja, da obup ni na mestu, ker so vsi zdravi.

Tudi avto jo je razmeroma dobro odnesel. Razen par razbitih šip in pokvarjenih prednjih blatnikov ni utrpel druge škode. Danes popoldne so ga člani gasilskih čet iz Trbovelj in Hrastnika izvlekli iz grape.

Nesreče je kriva predvsem ožina ceste, ki se se zastavlja s kupi gramoza. Le čudno je, da se na tej strmi, ozki cesti polni ovinkov ne zgodi več nesreč. Naj bi bila ta nesreča, ki je hvala Bogu končala srečno, vsaj opomin vsem tistim, ki lahko kaj ukrepejo za razširitev ceste Trbovlje—Hrastnik.

K poročilu o predavanju „Križa kavzalnosti“

V včerajšnjem poročilu sem napisal stavek, kjer pravim, da bo morala filozofija precizirati svoje stališče do novih odkritij fizike. Mogoče so napravile te besede napačen vtis, ker je čutilo uredništvo potrebo dostavka:

»To velja zlasti za filozofsko šolo dr. Vebra.«

Ta dodatek uredništva lahko vzbudi krive pojme in zato sem prisiljen, da natančneje obrazložim stavek, kjer govorim o preciziranju stališča filozofije.

Filozofiji tvori danes cela skupina posameznih ved, psihologija, spoznavna teorija i. dr. Posamezne panoge so se že specializirale in se razvijajo skoraj neodvisno druga od druge. Vendar postaja psihologija vedno bolj osnovna veda znanstvene filozofije, upoštevati jo morajo več ali manj vse druge panoge filozofije. Ravno na temelju psihologije je nastala filozofija eksaktne znanosti, ki mora svoje izsledke prav tako znanstveno dokazati kakor matematika ali fizika, sicer ne veljajo alt ostanje le hipoteze.

Odkritja drugih znanosti seveda razširijo območje spoznavne teorije, saj je znanost, ki skuša vprav iz vsega človeškega spoznanja izločiti potek in zakone spoznavanja. Ravno zato tudi nobena druga znanost ne more priti do spoznavno teoretskih zaključkov, ampak nudi kvečemu material, ki podpre razne izsledke spoznavne teorije. Če torej trdijo fiziki, da so našli dokaz za relativno veljavo kavzalnosti, ni to za spoznavno teorijo ničesar novega in ničesar takšnega, da bi morala način svojega raziskavanja spremeniti.

Smrtna nesreča in ne zločin

Maribor, 19. novembra.

Pred dnevi smo poročali, da je v mariborski bolnišnici umrl za poškodbami na glavi mlinar Jožef Krolej iz Boča pri Selnici. Oblosti so takrat stale pred uganko, ali gre za smrtno nesrečo, ali pa je postal starček žrtev zločina. Sedaj pa je orožniška postaja v Selnici ob Dravi razrešila skrivnost. Ugotovljeno je,

Znana fašistična revija »Ottobres«, ki izhaja v Rimu, se v zadnji številki silno hudeje nad listom »Intrepido«, ki izhaja v Napolju in je namenjen fašistični mladini. Ta list je namreč v eni izmed zadnjih števil objavil šalo na račun znane naivnosti preprostega vojaka, ki jo je pa mogoče razumeti tudi drugače. Pod sliko, ki kaže italijansko zastavo na makalski trdnjavi v Abesiniji, je tale razgovor med italijanskim oficirjem in navadnim vojakom:

— Kaj meniš, kaj si predstavljaš, ko vidiš tako-le plapolati zastavo tvoje domovine?

— Da močno piha...

Revija »Ottobres« dodaja to-le opombo: Če je to humor, ki naj bo namenjen našim »babilom«, potem moramo takoj pribiti, da bi ne mogel biti bolj absurden in bedust, predvsem pa ne bolj neoprotun. V dobi splošne štednje, ko so uradni in resni listi omejili število svojih strani, je pravi zločin, da se na ta način krade narodu celuloza, ki mu je danes potrebna za nujnejše naloge...

Saj že srednjeveški nauk kontingence trdi, da veljavnost kavzalitete preide na točki elementarne energije v slučajnost, v naključje. Tudi stavek, da se empirična konstatacija ne da »dokazati«, je že star. Kar se tiče šole dr. Vebra, tudi ona »kavzalne vakance« na določenem mestu elementarne energije ne izključuje, ampak jo celo predpostavlja. Dandanes pa spoznavna teorija, zgrajena na eksaktni psihologiji, sploh že lahko dokaže neko relativnost in zgolj življenjsko veljavnost vseh logičnih zakonov in tudi kavzalnosti.

Filozofiji torej nikakor ni treba šepati za fiziko. Če sem omenil potrebo, da precizira filozofija svoje stališče do novih odkritij fizike, nisem mislil na to, da bo morala sedaj spoznavna teorija svoje delo preokreniti. Potrebo določevanja stališča filozofije sem videl v potrebi, da se razčisti vprašanje, v koliki meri odgovarjajo izjave, ki jih dajejo fiziki o spoznavno teoretskih vprašanjih, pravilnemu pojmovanju stvari. Vprašanje kavzalnosti je postalo sedaj, predvsem radi dr. Vidmarjeve knjige, nekako aktualno, in zato je nastala tudi potreba, da se razčisti, kolikor se bo to pač dalo.

V tem smislu sem razumel potrebo, da precizira filozofija svoje stališče do spoznavno teoretskih trditvev fizikov, ker je to pač njena stroka in ker edino spoznavna teorija lahko doseže, ali bo obveljala trditev, da kavzalnosti ni v tem pojmovanju, kakor to trdijo fiziki.

H. L.

da je Krolej 10. novembra zvečer pil pri svojem sosedu Kaube Gašperju in se je okoli 23. ure vračal močno vinjen skozi gozd proti domu. Na nekem strmem ovinku je Krolej padel v 4 metre globok prepad in obležal z razbito lobanjo. Povsem izključen je glede na ta dejstva kakršenkoli zločin.

Metlika

Fantovska šala. Potnik Danilo Cerar, zastopnik Philips radio aparatov je doživel v Metliki res neprijetno zadevo. Z avtomobila so mu ponoči neznani fantje staknili rezervno kolo in odeda je tudi dobila noge. V črnomlju je drugi dan opazil, da mu manjka kolo in ga vrnila lastniku. Stvar se je tudi kmalu na to pojasnila. Objestni fantje so mu vso stvar priradili le za šalo.

Lovska sreča? G. Zalar Jože je ustrelil puklastega zajca. Med prijatelji zelene bratovščine je ta primer vzbudil mnogo debat. Zajec je imel popolno grbo, skrivljeno hrbtnico, za primeček pa še precej veliko golšo.

Ciganski porod. Ciganka Marička Hudo-rovac je porodila dete moškega spola. Tri ure po porodu pa je bosa hodila z otrokom okrog po mestu. Tudi rekord.

Sevnica

Zlata poroka. Nedavno sta praznovala zlato poroko g. Schenk Florijan, poštni uradnik v pokoju, in njegova gospa Alojzija

iz znane rodbine Cimperškovih. Zlatoporočnica živita v Gradcu, zlato poroko pa sta obhajala v Sevnici. Čestitamo!

15. letnico Rapalla je praznoval Sokol, združen z gasilskim društvom, Narodno odbrano in Jadransko Stražo v ponedeljek 11. t. m. Sokolsko dvorano je napolnilo občinstvo, ki je z velikim zanimanjem sledilo krasnemu predavanju g. Pohorja Draga, učitelja iz Trbovelj.

Osebnost. K tukajšnjemu poštnemu uradu je bila premeščena iz Kamnika poštna pripravnica gđc. Peternel Milica.

Otvoritev Kavčičeve razstave

V nedeljo pri otvoritvi razstave Kavčičevih risb v Narodni galeriji, ki smo sobota poročali o njej, so bili seveda predsednik NG dr. Fran Windischer z odborniki, poleg teh so se pa otvoritve udeležili tudi zastopniki mestne občine g. dr. Mole, senator g. dr. Gregorin, prav mnogo ljubiteljev umetnosti in umetnikov, zlasti pa je vse razveselil velik obisk mladine.

Konservator dr. France Stelč je v obširnem govoru predvsem pohvalno omenil prizadevanje odbornika dr. Josipa Regalija, zlasti pa velike žrtve predsednika dr. Frana Windischerja za pridobitev in nakup cele zbirke najznačilnejših del slavnega našega rojaka, saj bi bila brez teh žrtev razstava sploh nemogoča. Med drugim je predavatelj prav posebno poudarjal popolnoma dokazano slovensko pokolenje mojstra Kavčiča, saj je bil njegov oče rojen v hiši št. 24 v Volci pri Tolminu in je pri hiši še danes ime Kavčič.

Ta sloviti profesor dunajske umetnostne akademije se je pa tudi čutil Slovenca, saj je pomagal Matevžu Langusu na akademiji ob vsaki priliki in vedno z njim govoril po slovensko. Prav zanimiva so bila tudi dr. Stelčeva izjava in citati o Kavčiču in klasicizmu, ko so klasicistični slikarji trdili, da je pri slikarstvu in vse drugo prej, nazadnje pa barva in nato šele harmonija. Zato tudi za NG pridobljene Kavčičeve risbe skoraj popolnoma nadomeščajo njegove slavne slike.

Razstava del Franceta Kavčiča bo gotovo po vsej pravici zbudila največje zanimanje za slavnega umetnika našega rodu, ki se je proslavil v tujini, mi smo ga pa skoraj pozabili. Ze nad sto let počiva v tuji zemlji, a njegov nesmrtni duh se je s svojo umetnostjo vrnil v domovino. Sprejmemo ga s častjo in ljubeznijo!

Pomanjkljiva razsvetljava. V drevoredu proti kolodvoru, kjer hodi vedno mnogo ljudi na kolodvor, je skrajno slaba razsvetljava in je skrajni čas, da se popači. V parku, kjer sedaj ob hladnih večerih že tako ni po 9 uri več nikakih sprehajalcev, pa še vedno gori do 10 ure 14 močnih obločnic.

Prisrčna slovesnost v Učiteljski tiskarni

Včeraj ob 10. se je zbralo v stavnici Učiteljske tiskarne celotno osebje tega zavoda, da čestita k srebnemu jubileju uspešnega in požrtvovalnega dela svojemu ravnatelju g. Francetu Štruklju in faktorju g. Mirku Koželju. Oba slavljenca je z izbranimi besedami nagovoril predsednik upravnega odbora g. Engelbert Gangl, ki jima je v znak hvaležnosti, da sta baš jubilarita tako povzdignila zavod, izročil krasna darila s posvetili. Imenoma faktorjev je jubilaritoma na kratko čestital g. Dachs a v imenu ostalega osebja g. Herzog, nakar je g. Dachs izročil jubilaritoma okusno izdelane spominske liste s podpismi vseh uslužbencev. Za izredno pozornost se je v imenu obeh slavljencev zahvalil upravnemu svetu, zlasti predsedniku g. Ganglu in vsemu osebju, ravnatelju g. Štruklju, ki je pozival na složno sodelovanje in obljubil, da bo do skrajnih mej vseh svojih sposobnosti tudi v bodoče zvesto služil napredku in uspevanju zavoda, ki je z njim zrastle v eno. Oba jubilaritoma tudi naše iskrene čestitke!

—at.

Vlomi in tatvine v Sevnici

Sevnica, 18. novembra.

V poslednjem času so bili pri nas kaj številni vlomi in tatvine. Pred kratkim je bilo tako vlomljeno pri trgovcu Minariču, kjer so nepridipravi odnesli Din 1000.—. Nadalje so vlomili pri gostilničarju in mesarju Blaušteinu. Nezaželen obisk je imel tudi tukajšnji finančni urad, kjer pa so se morali zadovoljiti z manjšim plenom. Vlomilec so obiskali tudi gostilno Merc. Pred kratkim so orožniki aretirali nekega mladeniča, ki se je zadrževal v Sevnici kot prodajalec premoga, zraven svojega posla pa je kradel, kjer je le mogel. Med drugim je ukradel tudi tri pare komatov. Domneva se, da je bil soudeležen pri teh vlomih. Odvedli so ga v sodne zapore sreskega sodišča v Brežice.

Po nesreči ustrelil sestro

Ormož, 17. novembra.

Te dni se je pripetila po neprevidnosti smrtna nesreča, ki je terjala kot žrtev desetletno deklico. V vasi Borčec, nedaleč od Ormoža, sta se igrala 12 letni deček in njegova sestra z lovsko puško, dvocevko, katero je pustil lastnik nabit na steni. Pomejito sta jo pregledovala in preobračala. Slednjič pa je hotel starejši bratec pokazati sestri, kako se strelja. V ta namen je dvignil puško in niti hudega sluteč je pomeril na njo. Sprožil je petelina, počilo je in smrtno zadeta je uboga deklica padla. Sibre so jo zadele v obraz in prsa.

Kakor iz uma je begal brat sem in tja ter se skrival pred svojci. Slednjič so ga našli. V strahu in trepetu je pripovedoval, kako je neprimisljeno ravnal s puško in ustrelil sestro.

Dnevni dogodki

× Nacionalna ura. Ob 19.30 bo predaval dr. Dušan Stojanović o Levu Tolstemu ob 25 letnici njegove smrti. Prenos iz Beograda.

× Imenovanja na ljubljanski univerzi. Za redna profesorja na tehniški fakulteti sta imenovana dosedanja izredna profesorja dr. Andrej Gosar in inž. Igo Pehani, za izredna profesorja na isti fakulteti pa dosedanja docent dr. inž. Ladislav Guzelj ter inž. Venčeslav Koželj. Za univerzitetnega docenta na juridični fakulteti je imenovan dosedanja sekretar na tehniški fakulteti in privatni docent dr. Gorazd Kušej. Čestitamo!

Pride! Največji šlager sezone!

Prigodbe iz „Wienerwalda“

Kino Sloga

× Sportni klub Radeče pripravlja operetno delo »Radikalna kura« v treh dejanjih. Pri opereti sodeluje orkester z Zidanega mosta ter domači športni gledalci ansambel. Pevske točke bodo peli najboljši pevci. Opereta je novost za Radeče.

× V dobi modnih in najrazličnejših drugih revij je vendar v Ljubljani najlepša in najznamenitejša revija slavna revija našega glasbenega ustvarjanja na novinarskem koncertu, ki z njimi novinarji vsako leto proslavijo narodni praznik 1. decembra. Letos bo koncert še posebno svečan, saj bo že 15. in zato mora biti tudi z vseh strani v resnici jubilejno slavnost, pri vsem tem pa tudi tak, da je vseč in imajo od njega čim največ užitka tudi najširši sloji prebivalstva. Letošnji koncert bo pokazal resnično pravi prežet slovenske glasbe, saj je program tako pester, da bo privabil slehernega na Tabor. Občudovali bomo pevce in muzikante od najmlajših pa do osivelih slavilnih umetnikov, saj nastopijo veseli Rancigajevi harmonikarji, z njimi pa 70 pevcev mladinskega zbora podmladka Jadranske Straže iz St. Vida, Pomislino, da je teh 70 mladih pevcev poslušal z dopadanjem ves svet, ko je bil prav ta zbor izbran, da slovensko mladinsko petje pokaže pri tekmi mladinskih pevcev vseh narodov sveta. Naš sijajni solist Tone Petrovič je tako na sredi po letih in seveda je mnogo mlajše orkestralno društvo Glasbene Matice, najčistiljevi po letih, a vendar vedno mlad je pa peski zbor Glasbene Matice, ki mu pač ni treba niti najmanjše reklame. Pri primadoni gospe Zlati Djudjenac-Gavella pa moramo pričeti od popolnoma druge strani, saj ona vendar poje in žgli tako, da jo občuduje staro in mlado.

Pralnica - svetlobikalnica

ČUČEK

Kolodvorska ul. 23

pere in lika ovratnike komad Din

119 lumodaz ul. 119

Ljubliana

DNEVNA PRATIKA

Sreda, 20. novembra, Katoličani: Feliks, Val. Pravoslavni: 7. novembra, Jeron.

DEŽURNE LEKARNE

Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartner, Moste, Zaloška c. 18.

* Ljudska univerza v Ljubljani obvešča vse, ki se zanimajo za francoski in ruski jezik, da se ta dva tečaja ne bosta pričela zaradi nezadostnega števila prijaviteljev. Zato se vabijo vsi, ki so se že prijavili, da se zgledajo v pisarni Ljudske univerze ter se evt. prijavijo za kak drug tečaj ali pa zahtevajo znesek 10 Din nazaj. Prijave za italijanski jezik se bodo sprejemale še drevi ob pol 20. uri na drž. trgovski šoli.

× Umrli so v Ljubljani od 8. do 14. t. m. Zupancič Ana, roj. Malič 82 let, vdova dacarja, Mrzlikar Lovro 66 let, čuvaj stavbne družbe, Indof Franc, 54 let, vodilni monter mestne

elektrarne, Ahlin Katarina, roj. Travnik, 78 let, trgovka Weibl Neža, roj. Mekina, 59 let, vdova ključav. mojstra. — V ljubljanski bolnici so umrli: Možina Antonija 28 let, žena šoferja, Loke pri Trbovljah, Roblek Matija 82 let, dminar, Predvor pri Kranju, Grden Frančiška, roj. Rant, žena železničarja, Siegmund Marija 25 let, žena tovarn. ključavničarja, Šolka vas pri Kočevju, Anžur Rudolf 49 let, delavec, drž. žel., Gostince obč. Dol pri Ljubljani, Turk Janko 26 let, šofer, Novo mesto, Gašperlin Josip 13 let, sin kleparskega mojstra, Domžale, Škulj Kristina 3 leta, hči delavca, Udje obč. St. Jurij pri Ljubljani, Pini Vilma 21 let, služkinja, Puntar Jožefa, 17 let, hči kočarja, Unec, Dagarin Marija 46 let, hči posestnice, Suha, Janežič Anton 53 let, mestni delavec, Rožna dolina, Kubež Ernest 65 let, komisar fin. kontr. v p., Bajde Franc, 45 let, delavec, Laze pri Kamniku, Česenj Elza 13 let, hči pekova, pomočnika, Zg. Šiška, Osolnik Fr. 48 let, kaplan-ekspozit, Izlake.

* Jubilej šole na Grabnu, ki smo včeraj opozorili nanj, bi prav zlobno rad motil neizogibni tiskarski škrat, a uspelo mu gotovo ni, saj vsa Ljubljana ve, da je mestni svetnik g. Ambrožič sedanjim upravitelj, nikakor pa ne že nekdanji, za kar ga je napravil škrat.

* Veseloligro »Frak« vprizore drevi za red Sreda. Delo je izredno zabavno in poslušalci so v napelem, veselem razpoloženju od prvega do poslednjega prizora.

* Druga repriza Verdijeve opere »Aida« bo drevi. Naslovno vlogo poje Oldekopova, Ostala zasedba kakor običajno. Uprava je bila v dogovoru z tenoristom Adrianom, da bo gostoval v operi »Aida«. Dr. Adrian pa je trenutno zaposlen na ljudski operi na Dunaju in pred decembrom ne more v Ljubljano. Vprizoritev »Aide« v sredo je za red B.

Pride! Največji šlager sezone!

Prigodbe iz „Wienerwalda“

Kino Sloga

Maribor

△ Narodno gledališče. Sreda, 20. novembra: Jenkova proslava. Četrtek, 21. novembra ob 20. uri: »Beneška noč«. Red C. Znižane cene.

△ Na današnjem svečanem koncertu Ispavice župe v proslavo stoletnice rojstva skladatelja Davorina Jenka nastopijo pevska društva posamezno in skupno z najlepšimi in najmilejšimi skladbami našega slovitega rojaka. Pri koncertu, ki bo ob 20. uri v Narodnem gledališču, sodeluje tudi naš koncertni tenorist Avgust Živko. Počastimo na dostojen način spomin moža, katerega genij nam je dal dve narodni himni: »Naprej zastave slave« in »Bože prajdes«.

△ Za spomenik blagopokojnemu kralju v Mariboru so darovali: dr. Kralj Angel, Fram 615 Din, Krajnovič Stevo, šef obmejne policije 550 Din, Jutraš Ludvik, šef davčne uprave v Mariboru 550 Din, Počivalnik Mihael v Mariboru 460 Din, dr. Ogorelec Martin, Rogatec 470 Din, Lipold Ivanka 300 Din, dr. Stanol Franc 300 Din, Mihelič Julijana 200 Din, Arh Matija, Svečina 200 Din, Antončič Ante Maribor 150 Din, Gselman Otilija Maribor 100 Din, Škof Rajko, Maribor 100 Din, Strascil & Felber 100 Din, Abt Viljem, Maribor 500 Din, Rojko Ivan za »Reininghaus« Graz, 200 Din, Gasilska župa Maribor levi breg 200 Din, okrožno sodišče v Slov. Bistrici 141.50 Din, orožniška postaja Ribnica na Pohorju 67 Din.

△ Nesreča mlade kontoristinje. Včeraj zvečer je doletela kontoristinja Berto Jurkova, stanujoča v gradu nenavadna nesreča. Ko je šla v temi na dvorišče in stopila na smetiščno jamo, sta se dve deski razmaknili in mladenka je padla 2 metra globoko na smeti. Pri tem si je Jurkova občutno potkolila kolena.

△ 14 letna roparska napadalec. Tezenski orožniki so ogradili drž. tožilstvo v Mariboru 14letnega Ernesta B. in prav toliko starega Maksa P. s Pobrežja zaradi številnih vlovov v kurnike in pa zaradi nezastlišano drznega roparskega napada, ki sta ga fantalina izvršila letos v avgustu. Tako sta v Straženskem gozdu na Pobrežju pričakala starejšega moža, ga podrla na tla in mu s silo odvzela ves njegov denar, 30 dinarjev.

△ Redek lovski plen. Bančni ravnatelj, znani lovec g. Jožko Stergar je te dni ustrelil v svojem lovišču v Lehnem na Pohorju kapitalnega divjega kozla, kar se že dolga leta ni posrečilo pohorskim lovcom. Lovski blagor.

△ Obupno dejanje mlade žene. Včeraj dopoldne so bili mariborski reševalci pozvani v Studence na Kralja Petra cesto 10, kjer je v samomorilnem namenu izpila precejšnjo količino solne kisline, 23letna Margareta M. žena železničarja. Nezavestno samomorilko so takoj prepeljali v tukajšnje bolnišnico in je njeno stanje zelo resno. Mlada žena se je baje zastrupila zaradi družinskih razmer.

△ Krst nove slovenske operete »Majda« bo v kratkem. »Majda« je po Knafličevi veseloligro »Kmečki teater« priredil Ferdo Delak, a uglašil jo je profesor Marijan Kozina, ki bo opereto tudi sam dirigiral. Delo bo insecinirano in zrežirano primerno svojemu tekstovnemu bistvu. Je namreč operetna groteska. V glavnih vlogah nastopijo Udovičeva, Barbičeva, Starčeva, Sancin, Harastovič, Gorinšek, Grom in P. Kovič.

△ Obmejni promet. V mesecu oktobru je prišlo preko severne meje v Jugoslavijo skupno 6912 oseb, in sicer 1623 Jugoslovancev, 2948 Avstrijcev, 1250 Čehoslovakov, 332 Nemca, 95 Italijanov in 860 podanikov drugih držav. V istem času je odpotovalo preko severne meje iz Jugoslavije 8028 oseb, in sicer 2163 Jugoslovancev, 3643 Avstrijcev, 1357 Čehoslovakov, 362 Nemcev, 105 Italijanov in 398 podanikov drugih držav.

△ Grajsko kino. Danes veličasten film, ki je po vsem svetu vzbudil ogromno zanimanje

»Križarji«. Film o križarskih vitezi, ko so evropski narodi vodili krvave boje v sveti zemlji za Kristusov grob.

△ Kino Union. Danes zadnji dan muzikalna šlager-veseloligra »Poročnik Bobby« z Gustavom Fröhlichem in Lido Baarovo. Sledi najboljši film z Josefom Schmidtom »Moj najlepši dan«.

Celie

■ Zdravniška preiskava prodajalcev živil. Celjsko mestno poglavarstvo poziva vse, tako delodajalce kakor delojemalce, zaposlene v trgovinah z živili, gostilnah, kavarnah, slaščičarnah, pekarnah, mesarijah, sploh v vseh obratovalnicah z živili zaposlene osebe, da se podvržejo najkasneje do 31. decembra zdravniški preiskavi ter preskrbe potrdilo o neoporečnem zdravstvenem stanju. Preiskave bodo v Zdravstvenem domu (protituberkulozni dispanzer) vsak ponedeljek od 16 do 18, četrtek od 8 do 10 in vsako soboto od 9 do 10. Ob priliki uradnih higijskih pregledov obratovalnic z živili se bo v nadalje zahtevala od lastnikov predložitve zdravniških potrdil o zdravstvenem stanju vsega osebja.

■ Zdravstveno stanje med delavskimi družinami v predmestju in okolici Celja je tu in tam navarnost obupno. Različne razprave o modernih stanovanjih, o najnovejših zdravstvenih napravah naj posežejo tudi tja, kjer morajo zaradi slabega gospodarskega in meznega položaja samo v eni sobi prebivati desetčlanske družine itd. Mestni socialni in zdravstveni urad bo gotovo pregledal take brloge ter krivice primerno strogo kaznoval.

■ Umrli je včeraj 19. t. m. v Gosposki ulici 19 zasebnica 83 letna Methe Henrieta. Pokojnica, katere pogreb bo danes ob 16 na mestno pokopališče, je vdova po hotelirju Methehu Frideriku. Naj v miru počiva! Žalujemo čim sožalje!

Ptuj

Že teden dni ga pogrešajo. Lah Franc, 17 letni čevljarjski vajenec pri čevljarjem mojstru Gačurju iz Ptuja, doma iz Podvinca pri Ptuj, je že pred tednom odšel od doma in ni o njem nobene sledi. Radi neke nerednosti ga je mojster oštel. Fant se je zvečer pritožil svojemu očetu. Oče ga je posvaril, kar si je fant vzel zelo k srcu ter je rekel svoji babici, da ga ne bodo več videli. Izginil je še tisti večer, ne da bi ga kdo kesneje še kje videl. Boje se, da si je fant v duševni zmedenosti vzel življenje.

Preložitev Jenkove proslave. Radi tehničnih ovir je Glasbena matica preložila koncert za 100 letnico rojstva skladatelja Davorina Jenka v mestnem gledališču od 22. do 26. t. m.

Pride! Največji šlager sezone!

Prigodbe iz „Wienerwalda“

Kino Sloga

Kino. V sredo 20. in v četrtek 21. t. m. ob 20 predvaja tuk. zvočni kino film »Uživaj življenje«. V glavnih vlogah nastopajo Leo Slezak, Dorit Kreysler, Ida Würst in Wolfgang Liebenheimer.

Osebnostne spremembe. Poštni uradnik Franc Hudina je premeščen od tuk. poštne uprave k poštному uradu v Slatino Radenci.

S palico ga je po glavi. 26 letni Horvat Franc, hlapec v Ptuj, se je sporekel z nekim krošnjarjem. S palico ga je z vso silo udaril po glavi ter mu prizadel hudo poškodbo.

S konja je padel. Galovič Jože, 22 letni hlapec iz Prvencev, je pri jahanju padel s konja in si poleg drugih poškodb zlomil tudi levo roko.

Pisemske znamke s sliko Nj. Vel. kralja Petra II. se od 19. t. m. dobe pri tuk. poštni upravi od Din 0.25 do Din 30 za ceno Din 91.25.

Čez Savo v vas hodil...

Iz Mavčič sta hodila čez Savo v Trboje 23 letni posestnik Lipe in njegov 31 letni prijatelj Jože dekleta klicat. Ali 23. septembra se je vsovanje izteklo tako nerodno, da je bila včeraj znana dvorana št. 79. v ljubljanski justični palači prepolna ljudstva s te in one strani Sorškega polja. Cele družine so prišle, fantje in zala dekleta, a še gospod župnik je poslušal, kako je bilo in kaj bo.

Domači fantje, še prav mladi sorodniki in tovariši trbojskih deklet, so v sila temni noči z vilami napadli oba vasačeva, z onstran Save nastal je pretep, da so bile pohojene vse rože v vrte pod oknom, med okrvavljenimi rožami je pa oblezal s prerezanim zatilnikom varuh demačih deklet. Ker je imel popolnoma prerezano hrbtnico, je bil takoj mrtev. Tudi vasačeva sta dobila manjše poškodbe, zlasti je pa Jožetu počila kost na roki od udarca, ki ga je dobil, ko so ga prevrnili z lestve, staknil jo je pa tudi po obrazu. Po pretepu je zlezal nazaj k oknu, prižgal žepno svetilko in preplašenemu dekletu pokazal svoj ves krvavi obraz: Poglej mojo sliko!

Oba sta se seveda branila, a Lipe je vendar z nožem preveč mahal okrog sebe. Priznal je, da je zadel pokojnega, zagovarjal se je pa s silobranom.

Senat pod predsedstvom s. o. s. g. Kralja je sicer verjel, da sta bila napadena, vendar se pa niti obtoženemu Lipetu niti zagovorniku gosp. dr. Tilerju iz Kranja ni posrečilo prepričati senata, da bi ne bil prekoračil silobrana. Lipe je dobil 2 leti strogega zaporja in mora plačati tudi 1000 Din za pogreb. Kar se tiče odškodnine 25.000 Din, ki sta jo mati in oče zahtevala za mrtvega sina, bosta pa morala tožiti pri civilnem sodišču.

Kino Sloga

Ljubljanski Dvor Tel 2730

Melodije, ki opajajo!

Danes ob 16., 19.15, 21.15

Don Jose Mojica

kot kozaški oficir v filmu sijajne, napete in velezabavne vsebine

Donski kozak

Vse melodije v tem filmu je komponiral sam Don Jose Mojica

Kot dopolnilo najnovejši zvočni tednik

Otrokom mleka!

Pohvalno moramo omeniti, da so mariborski Rotaryanci pokrenili mlečno akcijo za revo in slabotno dečo na osnovnih šolah v Studencih, kjer prebiva največ delavstva. V Mariboru samem pa vrši prav pridno razdeljevanje mleka po šolah šef zdravstvenega urada g. dr. Josip Vrtovec. Rotaryanski klub je preskrbel toliko sredstev za nakup mleka, da more 106 otrok dobiti mleko zastoj do konca meseca marca prihodnjega leta.

Pri nas gre s tem dobrim vzgledom naprej kakor vidimo, samo naše severno mesto Maribor. Čez mejo, posebno na Češkem in v Nemčiji, pa skoro ne bo več šole, kjer bi deca ne dobival dnevno malice v obliki mleka in kruha.

Kakšni smo pa v Ljubljani v tem pogledu? Žalostno je dejstvo, da se Ljubljana kot mesto tolikih kulturnih ustanov ne more premakniti z mlečno akcijo dalje, nasprotno celo nazajduje! Komaj pred nekaj leti vpeljano mleko na nekatere šole se je sedaj že v večini odpovedalo.

Ali je vzrok odpovedi mleka po šolah slaba kakovost mleka ali pomanjkanje denarnih sredstev. Kakovost mleka ni kriva, saj imamo dobro in lahko rečemo celo boljše mleko v zdravstvenem pogledu kot smo ga imeli v prejšnjem času. Večina mlekar-skih zadrug, ki zalaga naše zavode in šole z mlekom, ima svoje krave pod veterinarskim pregledom. Iz te strani torej ne more biti govora o slabi kakovosti mleka. Denarno vprašanje je res hudo spričo raznih odtegljajev, ki so jih bili stariši deležni v zadnjem času. Vendar pa ne smemo štediti z denarjem ravno pri deci, ki je mleka najbolj potrebna. Mnogo je še nepotrebnega luksusa, ki se ga lažje iznebimo kot pa se gati ravno po otroškem zdravilu — mleku.

Starši, zdravniki, učitelji in vsi, ki vam je blagor otrok pri sre, na delo po vzgledu Mariborčanov!

Kamnik

Potovanje iz Kamnika v Ljubljano je zelo težko, posebno če si izbereš za prevozno sredstvo kamniški vlak. Spočetka še kar nekam dobro sopiha, dokler ga vodi pot po sloni ravnini do Trzina. Toda od tu naprej se pričenjajo težave. Tako ti obstane kar nekaj sto metrov pred postajo, da ga more ubogi kurjač z železnim drogrom premakniti z mesta. In tako se ponavlja dokaj pogosto, skozi do Ljubljane, če že ne na prostem tiru, pa na postajah, ko nikakor ne more naprej. Čas je že, da se na naši progi pojavi drug stroj, ki bo bolj poslušen kot sedanji.

Popis inozemcev, bivačih v občini Kamnik. Tukajšnja mestna občina zbira po nalogu kr. banske uprave podatke vseh v občini bivačih inozemcev in emigrantov. Vse one, ki se še do sedaj niso prijavili, prosijo, da to store najkasneje do 18. t. m.

Gospod Rozman, uslužben pri tvrdki Strgar, je izgubil na poti od imenovane tvrdke pa do pošte večjo vsoto denarja. Pošten najditelj naj najdeni denar proti nagradi vrne izgubljenju! Oseba, ki je bila radi te zadeve aretirana, je dokazala, da je denar ki je bil najden pri njej, dobila pošteno.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

20. novembra, sreda: Frak ali Od krojačka do ministra. Red Sreda.

21. novembra, četrtek: Otroci. Red C.

22. novembra, petek: zaprt.

OPERA

20. novembra, sreda: Aida. Red B.

21. novembra, četrtek: Pepelka Angelina. Red Četrtek.

22. novembra, petek: ob 15. uri: Manon. Di-jaska predstava. Globoko znižane cene od 5 do 15 Din.

Radio

Sreda, 20. novembra.

LJUBLJANA: 12.00 Reproducirana glasba, 12.45 vremenska napoved, poročila, 13.00 napoved časa, objava sporeda, 13.15 Opoldanski koncert Radijskega orkestra, 14.00 vremenska poročila, borzni tečaji, 18.00 Kmečki trio, 18.40 Slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarič), 19.00 napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 Operetna glasba, Radijski orkester, 21.00 Koncert pevskega zbora Glasbene Matice v počastitev sv. Cecilije, 22.00 napoved časa, vremenska napoved, poročila in objava sporeda, 22.15 Ura plesne glasbe (plošče).

Smuška sezona se bliža, nove smučke si izbira!

Gospodarstvo

Italijanski premogovni problem

Med sirovinami, ki jih Italija uvaža, stoji poleg bombaža, bakra in mineralnega olja na prvem mestu premog. Nek fašistični ekonomist je v svoji studiji o ekonomskem položaju Italije napisal, da potrebuje Italija za svoje potrebe iz tujih držav 20 odst. žita, 15 odst. mesa, 99 odst. bombaža, 80 odst. volne, 95 odst. premoga, 99 odst. mineralnih olj, 53 odst. kovi, in 99 odst. bakra.

Glede produkcije lastnega premoga je Italija silno siromašna država. Letno potrebuje okrog 12 milijonov ton premoga. Te svoje potrebe je Italija krila pretežno z uvozom iz Anglije, Poljske, Nemčije in Čehoslovaške. Še pred uveljavitvijo gospodarskih sankcij je italijanski premogovni uvoz iz Anglije naletel na značne ovire. Angleška premogovna industrija je ustavila vse nadaljnje pošiljke premoga v Italijo že koncem meseca oktobra. Do podobnih ovir je prišlo tudi v Romuniji, od koder uvaža Italija zlasti petrolej.

V luči gospodarskih sankcij postaja položaj Italije v pogledu uvoza čedalje težji in zamotnejši. To velja zlasti za premog, ki ga je morala Italija 99 odst. uvažati iz tujine. Doma ima Italija, kakor rečeno, prav malo premoga. V položaju, v kakršnem se nahaja, je razumljivo, da poskuša zvišati produkcijo svoje si- cer malenkostne premogovnice v Istri, ki z premogovniki v Sardiniji predstavljajo edine poslovalne italijanske premogovne produkcije. Vsi napori, da bi se povišala premogovna produkcija, pa seveda nikakor ne bodo mogli prinesiti tolikoakega rezultata, da bi Italija vsaj za

četrtino krila potrebe svoje premogovne potrebe. Premogovnikom v Istri posveča Italija zadnji čas veliko pozornost. Istrski premogovniki so bili znani že Benečanom, ki pa so jih samo delno izkoriščali. V značajni meri je istrske premogovnice izkoriščala Avstrija. Še pred vojno je neki avstrijski geolog izračunal, da znaša zaloga istrskega premoga okoli 300 milijonov ton. Dasi je istrskemu premogu že Avstrija posvečala veliko pozornost, je treba priznati, da je šele fašistični režim postavil velike nadeje v istrske premogovnike. Tako je bila že leta 1920, v Trstu osnovana družba, katere kapital je tekem zadnjih let popolnoma prešel v italijanske roke. Pridobivanje premoga se je pod vodstvom te družbe moderniziralo in izpopolnilo. Mreža rovin, ki je prej znašala komaj 100 km, se je razširila na 150 km. V rudnikih se dela dan in noč brez prestanka. V letu 1930. je delala v istrskih rudnikih komaj 1000 rudarjev, v letošnjem letu pa se je število rudarjev skoraj potrojilo. Produkcija je od 164.000 ton porasla v letu 1935. na 400.000 ton. Za leto 1936. pa predvidevajo, da se bo produkcija povišala za nadaljnjih 200.000 ton. Kljub temu, da vlaga Italija veliko truda in kapitala v svoja premogovna ležišča v Istri in Sardiniji, modernizira pridobivanje in povišuje število zaposlenih rudarjev, je vendarle razumljivo, da ob še tako izpopolnjeni produkciji ne bo utegnila kriti niti 40 odstotkov svoje premogovne potrebe ter bo prej ko slej navezana na uvoz premoga iz tujine.

Za letošnje dobro kupčijo dobimo rekordno sadno letino

Ko se je pojavilo na trgu grozdje in češnje, takoj pisali, da bodo cene nekoliko padle, nato se pa spet dvignile in najbrže dosegle prav značajno višino. Naš račun se je tudi natanko izpolnil, saj so bila jabolka v pričetku po 2 do 2,25 Din, nato je cena padla in je danes v resnici izredno visoka, kar bomo še obravnavali. Trgovina je bila precej živahna in prodaja je šla gladko od rok tudi, kar se tiče kontrole sadja s strani komisarijev in tudi glede fitopatološkega pregleda, le v nekaterih srezih bi bilo lahko še boljše.

Kar se fitopatološkega pregleda tiče, bo prihodnje leto verjetno ta pregled prav znatno olajšan, ker bodo najbrže tuje države poslane v našo državo komisije, ki bodo pregledale naše sadovnjake, če morda v njih ni uši San José. Ker pa v naši banovini dosedaj še nismo našli niti najmanjših sledov te najnevarnejše škodljivke, ki preti uničiti sadjarstvo vsega sveta, bomo prihodnje leto gotovo tudi izvažali sadje brez najmanjših težav.

Ko se je pojavilo na trgu grozdje in češnje, so cene jabolk padle na nedoma na 1,50 Din in tudi na 1 Din, vendar je pa to trajalo le dober teden, nato so se pa spet dosti hitro opomogle. Po mariborski sadni razstavi in sejmu so pa cene rapidno narasle, da danes iščejo kanadke povsod po deželi in lepe na licu mesta plačajo jejo že po 5 Din. Te dni je prišel v Ljubljano veletrgovec iz Monakovega, ki bi rad kupil vsaj 20 vagonov finejšega sadja, zlasti pa ka-

nade, boskoopskega kosmaka, londonskega pepinga, mošankov, jonathana, enterija, belle fleurja, voščenk i. dr. Niti enega vagona ni dosedaj še mogel spraviti skupaj, čeprav ponuja najvišje cene.

Večkrat so sadijski strokovnjaki in SVD že tudi zahtevali ustanovitve velikih sadnih skladišč, kar smo tudi mi že storili v posebnem članku. Nujno potrebna so taka sadna skladišča, kjer bo sadja na razpolago takrat, ko so cene najugodnejše. S tem bo pomagano zlasti tudi trgovcem, ki bodo vedeli, kje je dosti lepega in dobrega blaga, obenem bi se pa sadijari naučili sortiranja in pravičnega pakovanja sadja. Velika sadna skladišča so tako potrebna in tudi nujna, da o tem pač ni treba več razpravljati.

Čeprav je bila letos sadna letina taka, da smo lahko zadovoljni, vendar nam pa strokovnjaki tudi za prihodnje leto obljubljajo še boljše in v prav rekordno sadno letino. Med drugimi je v ponedeljek v sadijskem tečaju podružnice SVD tudi banovinski referent g. Anton Flego poudarjal, kako se je zaradi lepega poletja in jeseni sadno drevje krasno razvilo, da je vse posuto s cvetnim popcem. Če bo ugodna pomlad, bomo torej imeli še mnogo boljše letino, zato se pa o pravem času pripravimo njanjo, da bomo imeli čim večjo korist od nje. Zato pa moramo takoj misliti, da že do prihodnje jeseni zgradimo v vseh sadnih središčih dosti velika sadna skladišča.

Trgovina z novim vinom

Ptuj, 19. novembra.

Situacija na vinskem trgu je ostala skoraj neizpremenjena. Povpraševanje malenkostno in cene so celo nekoliko popustile. Prodaje so se le manjše partije gostilničarjem in par vagonov vinskih trgovcem. Celotni promet je znašal v tekočem tednu le kakih 500 hl. Izvoza ni, domači konzum je radi pomanjkanja denarja pri ljudstvu padel na minimum. Položaj vinogradnikov postaja obupen in ni bil do sedaj še nikoli tako resen kakor sedaj. Davkarija, trgovci in drugi upniki terjajo zaostanke na plačilnih, ki jih pa vinogradniki vkljub dobri volji nikakor ne morejo plačati, ker ne morejo spraviti v denar svoje pridelke. Prvotna radost producentov radi dobre trgate in izvrstne kakovosti pridelka je izginila, ves up, da se z letošnjo trgatvijo mogoče gospodarsko sanirajo, pa je šel po vodi. Da se ne dvigne notranji konzum vina so krive tudi pretirane trošarine, ki znašajo pri šibkejših vinih celo več, kot je njih dobavna cena.

Cena novemu vinu se giblje od Din 2—navzgor. Srednja roba se ponuja po Din 2,50, 3—, 3,25, prav dobra po Din 3,50. Kvalitete pa kakor doslej od Din 4 do 5 navzgor. Lažja bolj razna vina so se pričela že čistiti, močnejša manj kislja pa so še motna.

Čehoslovaški proračun

Novi državni proračun za prihodnje poslovno leto, ki je bil predložen predsedstvu poslanske zbornice, predvideva v celoti 8.032.195.900 Kč izdatkov in 8.033.531.000 Kč dohodkov. Po finančnem zakonu se stavi na razpolago finančnemu ministru kredit 360 milijonov Kč za zboljšanje in izpopolnitev narodne obrambe. Ko je finančni minister predložil ta načrt, je naglasil, da je bil proračun sestavljen ob istih načelih o najstrožjem varčevanju, kakor prejšnji proračun. Minister je nadalje naglasil, da bo s 1. januarjem 1936 uveljavljenih več odredb, ki naj omogočijo zboljšanje splošnih razmer, znižanje obrestne mere, olajšanje položaja dolžnikov, podaljšanje plačilnih rokov, zaščito interesov kmetijskega prebivalstva, omejitev števila državnih vrednostnih papirjev itd. Za velika javna dela so določene tri milijarde Kč, za podporo nezaposlenih delavcev 650 milijonov. Proračunski prebitok znaša 1.335.100 Kč.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Gospodarske vesti

— Zunanja trgovina Anglije. Ministrstvo za zunanjo trgovino, je objavilo podatke o zunanji trgovini v mesecu oktobru. Uvoz je bil zelo povišan. Izvoz pa je celo presegel mesečni obseg izvoza v vseh poslednjih petih letih. V primeri z uvozom meseca oktobra lanskega leta je poskočil po vrednosti od 68.762.000 na 83.000.000 funtov šterlingov. Izvoz pa od 36.749 na 39.665 funtov šterlingov.

— Uvoz jaje v Avstrijo je od leta 1930. do 1934. padel od 176 na 66,7 ali v vrednosti od 348 na 93 milijonov dinarjev.

— Ruska zunanja trgovina. Agencija Tas poroča, da je ruska vlada sprejela predlog trgovske družbe za promet z inozemstvom Torgsina, po katerem se bo družba likvidirala. Likvidacija se izvrši 1. februarja. Vse njene posle prevzame komisariat za notranjo trgovino.

— Finančne težave v Švici. Bernska hranilnica je zaprla blagajne. Pristojne oblasti so ji dovolile enoletni moratorij. Hkratu je bil pri hranilnici imenovan komisar. Še lani so imeli zlasti delavci in mali trgovci mnogo zaupanja v ta zavod. Letos je prišlo zaradi krize hotelov v okolici Berna in zaradi zamrznevanja kreditov v Nemčiji do katastrofe. V mestu in okolici je povzročila vest o zapori zavoda veliko vznemirjenost.

— Trgovinska pogodba med USA in Kanado. Politični krogi pripišujejo novi trgovin-

ski pogodbi med Zedinjenimi državami Amerike in Kanado zelo velik pomen. Pogodba naj bi bila vse večjega pomena s političnega, kakor pa z gospodarskega vidika. Pogodba se smatra kot uspeh Rooseveltove politike v smislu Monroejeve doktrine.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 19. novem. Amsterdam 2975-28—2989-88, Berlin 1756-08—1769-95, Bruselj 739-18—744-24, Curih 1424-22—1431-29, London 214-98—217-03, Newyork 4345-72—4382-04, Pariz 288-67—290-11, Praga 181-05—182-16, Trst 354-24—357-33.

Curih, 19. novembra. Beograd 7—, Pariz 20-27, London 15-13, Newyork 307-625, Bruselj 51-95, Milan 24-90, Madrid 42—, Amsterdam 208-8750, Berlin 123-66, Dunaj 56-60, Stockholm 78—, Oslo 76—, Kopenhagen 67-55, Praga 12-72, Varšava 57-80, Atene 2-90, Carigrad 2-45, Bukarešta 2-50, Helsingfors 6-6675, Buenos-Aires 0-83375.

Sokolstvo

Čehoslovaško Sokolstvo pred berlinsko olimpijado

V soboto in nedeljo so bile v Tyrševem domu v Pragi važne konference in zborovanja prednjaškega zbora mož ČOS, ki jih je vodil načelnik br. dr. Miroslav Klinger. V svojem govoru se je najprej spomnil 70 letnice smrti ustanovitelja Sokolstva br. Jindricha Fügnerja ter umrlih načelnikov br. Pelzbauerja in Broža, nato pa poročal o sokolskih odpravah v Sofijo in v Belgijo na zlet belgijskih gimnazistov. Opozoril je na važne zlete in prireditve v prihodnjem letu t. j. zlet v Subotici (SSKJ), v Varšavi in sokolskih pohodov v Rumunijo in na Slovaško. Glede udeležbe čehoslovaškega Sokolstva na berlinski olimpijadi je bilo sklenjeno, da se predlaga letni skupščini ČOS, naj sklene, da se udeleži ČOS z večjo odpravo telovadcev olimpijade v Berlinu. Delegatom na skupščini bodo izbrani telovadci pokazali po sklepu zbora župnih načelnikov sestavo br. Pečhačka, ki bodo z njo nastopili telovadci v Berlinu, da tam pokažejo tudi s te strani uspehe sokolskega telesnovzgojnega dela.

V soboto in nedeljo so se vršile v telovadnici Tyrševoga doma že tretje pregledne tekme najboljših tekmovalcev. Če je bila udeležba s strani občinstva in tekmovalcev že na prvih dveh tekmah zadovoljiva, je to pot dosegla rekord, saj je bila obširna dvorana nabito polna gledalcev in od 56 tekmovalcev jih je nastopilo 55. Tekmovalce je pozdravil načelnik ČOS br. dr. Klinger, nakar so takoj pričele tekme na poedinih orodjih. Tekmovali so v prostovoljnih vajah na drogu, bradlji, krogih, konju na šir, v preskoku čez konja vzdolž in v prostih vajah. Vseh dosegljivih točk je bilo 60. Uspehi so bili naslednji: 1. Löffler, Praha-Vinohrady 58 toč, 2. Hudec, Praha-Vinohrady 57,9, 3. Gajdoš, Brno I 57,8, 4. Petráček, Praha-Karlín 57,2, 5. Kollinger, Roudnice, 6. Beníšek, Praški Sokol, 7. Sládek, Bratislava IV., 8. in 9. Salác in Gottwald, prvi iz Praha-Vinohrady, drugi iz Brna, 10. Tintera, Mlada Boleslav.

Sodniki so bili izredno strogi in je edini br. Kollinger dosegel pri vaji na konju na šir polnih 10 točk. Zanimivo je tudi število

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petitna vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

VILA na lepi točki ljubljanske okolice naproda. Prostran vrt, sadovnjak, gozd, krasna lega ob vodi. Primerno zlasti za letovišče ali za upokojenca. Radi seklive izredno ugodna kupna priložnost. Ponudbe pod »Mojmir« na upravo »Glasa naroda«.

ZASTOPNIK, dobro vpeljan, išče dobave zmognih tvrdke z deželnimi pridelki ali žitaricami. Cenj. ponudbe z navedbo pogojev pod »Ugoden čas« na ogl. odd. lista.

DOBRI IN AGILNI AKVIZITERJI sedaj lahko uspešno delajo. Zglasiti se pri upravi lista

SLUŽBO prejme takoj pri gradbenem podjetju zanesljiv, pošten in vreden delavec-tekač (ekladisnik). Ponudbe na upravo lista pod šifro »Stavba«.

TISKARNA

ERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA UL. 23

LASTNA KNJIGOVEZNIKA
ROTOTISK - TELEFON ŠT. 25.52

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Zagreb, 19. novembra. 7% invest. posojilo 78—79, Vojna škoda 354—355,50, nov. dec. 355 bl., 4% agrarne obveznice 43—45, 7% Blerovo posojilo 70—72,50, 8% Bler 80 bl., 7% posojilo hipot. banke 73—78, 6% beglučke obveznice 61—61,5, Agrarna priv. banka 226—230, Dunaj-Zagreb 857—867—862, Dunaj-Beograd 868—858, Grčija-Zagreb 28-65—29-35, 29-00, Grčija-Beograd 28-85—28-15, Pr. kliring London-Zagreb 248-20—249-80—249, Pr. kliring London-Beograd 248-74—247-14, Priv. kliring Madrid-Zagreb 610—620, 615, Madrid-Beograd 610 povpr., Trboveljska 110 bl., Sečer Osijek 130 bl.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

Sombor, 19. novembra. Pšenica: Bačka ok. Sombor 151—153, gornje bačka 153—155, — sremska in slavonska 154—156, gornje banaška in južna banaška 156—158, ladja in banaška potiska 162—164, bačka ladja Begej 160—162, bačka ladja kanal 155—157. — Oves bački, sremski in slavonski 130—132. Ostalo nespremenjeno. Tendence čvrsta. Promet 29 vagonov.

prijavljencev iz poedinih društev. Vinohrady so poslali 8 tekmovalcev, Brno I sedem, Praški Sokol, Karlín in Smichov po tri itd. Opaziti je bilo, da se tudi občinstvo začne vedno bolj zanimati za orodno telovadbo, saj je bilo prisotnih nad 1400 gledalcev.

Zanimivosti z vseh strani

V Diabekiru v Turčiji je neki mladenič ubil na ulici svojega prijatelja. Zato je prišlo do streljanja iz pušk med člani obeh družin in so pri tej priliki ubili na obeh straneh osem oseb. Policija je aretirala 25 oseb.

Nad pariško okolico je krožilo neko vojaško lovsko letalo in delalo razne akrobacije. Pri tem so ljudje opazili, da se je del letala odtrgal in padel na tla, in sicer ravno na pokopališče. Priletel je s tako silo, da je razoral štiri grobove. Ugotovili so, da je od letala odletel rezervoar, letalo pa je pozneje srečno pristalo na letališču v Orlyju.

V tovarni gramofonskih plošč »Disk Electro« v Varšavi je prišlo 19. t. m. do hudih neredov, ko se je izvidelo, da namerava tovarna znižati mezde. Delavci so zasedli vso tovarno.

V židovski sinagogi v Sosnovicah na Poljskem je eksplodirala 19. t. m. bomba. Ubilo je bilo neko dele, tri osebe pa so bile ranjene. Policija je odredila preiskavo in aretirala večje število nacionalnih demokratov.

Paderewski, ki biva zdaj v Lausanni kot častni meščan tega švicarskega mesta, je praznoval 18. t. m. svoj 65. rojstni dan.

Naročajte

„Glas naroda“!

Gramofonske plošče

zamenjavamo:

Za 3 stare in doplačilo Din 30—dobite eno novo po izbiri

elektrotón

Blago za zimsko suknjo, kangara, športni šerjot za fine obleke

Velika izbira, ugodne cene!

R. Miklauc - Pri »Sokolu«

Ljubljana, Medarstka ul. Pred Skofjo

Uspeh je imel

kdor se je posluževal »Malih oglasov« v »Glasu naroda« ne glede na to, ako je kaj kupoval ali prodajal, iskal ali oddajal stanovanja in sobe, si želel ali ponudil službe, posredoval ali posojeval denar, ali kakršnekolik druge posle obavljal. Zato ne odlašajte, ampak

poskusite tudi Vi

in za mal denar, — Vam ne bo uspeh izostal.

Francoska reka Rhone je prestopila bregove in poplavlila tudi del mesta Avignon. Slika kaže promet po poplavljeni avignonski ulici in francoske pionirje, ki so prišli s pontoni prebivalstvu na pomoč

Marsejski atentat pred francoskim sodiščem

Dne 18. t. m. se je pričel v Aix-en-Provence proces proti morilecem blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Obtožnica po ponovnem opisu vseh dogodkov navaja, da so obtoženi: 1. Pospisil Zvonimir, 2. Rajič Ivan, 3. Kralj Mio, 4. Kvaternik Evgen, 5. Pavelić Ante, 6. Perčević Ivan in sicer da so:

I. Pospisil Zvonimir, Rajič Ivan, Kralj Mio, Kvaternik Evgen, Pavelić Ante, Perčević Ivan tekem 1. 1934. v vsakem slučaju pa v roku krajšem od 10 let, deloma v inozemstvu, deloma v Franciji, posebno v Parizu in Marseillu sodelovali v zaroti, skovani za izvršitev zločina proti življenju ali imovini.

II. Kralj Mio, Pospisil Zvonimir, Rajič Ivan deloma v inozemstvu, deloma v Franciji tekem leta 1934. v vsakem slučaju pa v roku krajšem od 10 let osebno podpirali in pomagali imenovanemu Veličkemu Dimitrovu, glavnemu storilcu pri delu, katero so skupno pripravili, olajšali ali izvršili v polni zavesti tega, kaj se pripravljajo, in sicer:

a) Hoteni uboj, izvršen 9. oktobra 1934. v Marseillu, vsakem slučaju pa v roku krajšem od 10 let, na osebi Nj. Vel. jugoslovanskega kralja Aleksandra I.

b) Hoteni uboj, izvršen glede časa in kraja pod istimi okolišninami na osebi g. predsednika Barthouja, ministra zunanjih zadev, oboje pod okolišninjo, da je bilo izvršeno naklepa.

c) Poskus hotenega uboja, izvršenega glede časa in kraja pod istimi okolišninami, na osebi generala Georgea. Poskus je v izvršitvi pripravljalnih del, ki so bila prekinjena, ali niso imela svojega učinka vsled okolišnin, ki niso bile odvisne od volje storilca samega.

d) Poskus hotenega uboja, izvršenega glede časa in kraja pod istimi okolišninami, na osebi policijskega stražnika Gallya. Poizkus je v izvršitvi pripravljalnih del, ki so bila prekinjena, ali niso imela svojega učinka vsled okolišnin, ki niso bile odvisne od volje storilca samega. Oba poizkusa sta izvršena naklepa.

e) Da so v Franciji, posebno v Parizu in Marseillu tekem 1. 1934. v vsakem slučaju pa v roku krajšem od 3 let, uporabljali ponarejene potne liste, dasi so vedeli, da so ponarejeni.

III. Kvaternik Evgen, da je deloma v inozemstvu, deloma v Franciji tekem 1. 1934. v vsakem slučaju pa v roku krajšem od 10 let z darili, obljubami, grožnjami, zlorabljanjem svoje veljave, prigravarjanjem in kaznivimi zvijačami zapeljal imenovane: Velička, Kralja, Pospisila in Rajiča v dejanja, ki so prišla na dan v zgoraj navedenih in kvalificiranih zločinih, ali je dajal navodila, kako naj se ta izvrše in sicer: (kakor zgoraj a), b), c), d).

IV. Pavelić Ante da je deloma v inozemstvu, deloma v Franciji tekem 1. 1934. v vsakem slučaju pa v roku krajšem od 10 let, z obljubami, grožnjami, zlorabljanjem svoje veljave in oblasti, prigravarjanjem in kaznivimi zvijačami zapeljal imenovane: Velička Dimitrova, Kralja Mija, Pospisila Zvonimira, Rajiča Ivana in Kvaternika Evgena v dejanja, ki so prišla na dan v Marseillu dne 9. okt. 1934. v posebej navedenih in kvalificiranih zločinih, ali je dajal navodila, kako naj se ta izvrše in sicer: (kakor zgoraj a), b), c), d).

V. Perčević Ivan, da je v inozemstvu tekem 1. 1934. v vsakem slučaju pa v roku krajšem od 10 let z darili, obljubami, grožnjami, zlorabo svoje veljave zapeljal imenovane: Kralja Mija, Pospisila Zvonimira in Rajiča Ivana na dejanja, ki so prišla na dan v Marseillu 9. oktobra 1934. v posebej označenih in kvalificiranih zločinih, ali je dajal navodila, kako naj se ta izvrše in sicer: (kakor zgoraj a), b), c), d).

Vse to predstavlja zločine in prestopke, ki so z njimi v zvezi, in ki so predvideni in kaznivi po §§: 2., 59., 60., 153., 265., 266., 295., 296., 297., 302/1, 304/1 kaz. zakonika in §§ 226., 227. zakona o kazenskem sodnem postopku in za katere je pristojno porotno sodišče.

Sestavljeno v Aix en Provence v državnem pravdniku 27. avgusta 1935. — Državni tožilec Role s. r.

Kultura

I. mladinski koncert

Nedeljski nastop v Filharmoniji je pokazal, da so mladinski koncerti ena najlepših in najsrečnejših idej prof. Jeraja. Dvorana je bila polna nadebudne mladine. Kratko a vsebinsko zanimivo in jednato predavanje, ki je pojasnjevalo začetek narodne, ponarodele, umetne in otroške pesmi je imel gospod prof. E. Adamič. Za tem se je vrstil program, ki je obsegal tri francoske pastirske narodne pesmi, štiri po štriftofu harmonizirane slovenske narodne pesmi po zapiskih Stanka Vraza, dve ponarodele pesmi: Vilharjevo »Po jezeru«, Fleišmanovo »Luna sije«, tri umetne pesmi po narodnem duhu: Osterčovo »Štiri belokranjske«, Bravničarjevo »Lelija«, Devovo »Zlata kanglica«, štiri umetne pesmi: Lajovičev »Begunka pri zibelci«, Škerjančev »Počitek pod goro« in »Pred ogledalom« ter Lajovičeva »Pesem o tkalcu«. Konec programa je bilo 5 ljubkih otroških pesmi, in sicer Mussorgskijevi »Molitev« in »V kotu« ter Adamičeve »Burja«, »Uspavanka« in »V Korotanu«.

Vse pesmi je s takim občutkom in zanosom, pristrčnostjo in dovršenostjo izvajala gospa operna pevka Zlata Gjungevac, da je mlado in staro naravnost očarala. Navdušenje mladine se je stopnjevalo od pesmi do pesmi. Najbolj so navdušile francoske narodne pesmi, a tudi naše domače narodne, ponarodele in otroške pesmi so posebno »užgale«, dočim niso šle umetne tako do srca. Priznati moram, da je bil program zelo skrbno sestavljen. Pa je poleg glasovno tudi nastop odlične pevke sam na sebi tak, da pritegne poslušalca nase, zato je bilo navdušenje mladine tako, da je morala pevka večkrat na oder in ponoviti nekaj pesmi. Mladini so žarele oči navdušenja in veselja!

I. koncert je pokazal, da naša mladina ljubi tudi umetnost, da posebno ljubi našo narodno pesem in da ji ni samo za žogo. Nedeljski nastop je jasno pokazal, da mladina želi, hoče glasbene umetnosti, le prijeti je treba od prave strani.

Trdno sem uverjen, da bo mladina, ki je prisostvovala I. koncertu, privlekla k prihodnjemu mladinskemu koncertu še enkrat toliko poslušalcev, ako bo program tako skrbno sestavljen in ako bodo sodelovale tako odlične moči.

Glasbeni Matici, pod okriljem katere se je vršil koncert, in vsem sodelujočim iskreno čestitam!

—ini.

Intimni koncert

dne 15. novembra v Glasbeni Matici, ki sta ga izvajala čelist Cenek Sedlbauer in pianist Pavel Sivice.

Sporod je obsegal po razvojni glasbeni liniji štiri popolnoma različne skladbe. Dvomim, da je bila razporedba skladb pravilna in utemeljena. Vsekakor bi bilo mnogo boljše, ako bi sledil za Bachovo suito Lalo-jev koncert, nato Sukova balada in serenada, ob sklepu pa Janačekova »Pravljica« (Po-hadka). Tako sleditev je utemeljena že s historičnega vidika in bi tudi izvajalcu pripomogla do željenega in nujnega viška, katerega pričakuje sleherni poslušalec od izvajalca. Tako pa smo v Sukovi serenadi bolj zakramljali kakor pa doživeli. Dodana skladba pa ni bila javljena na sporedu.

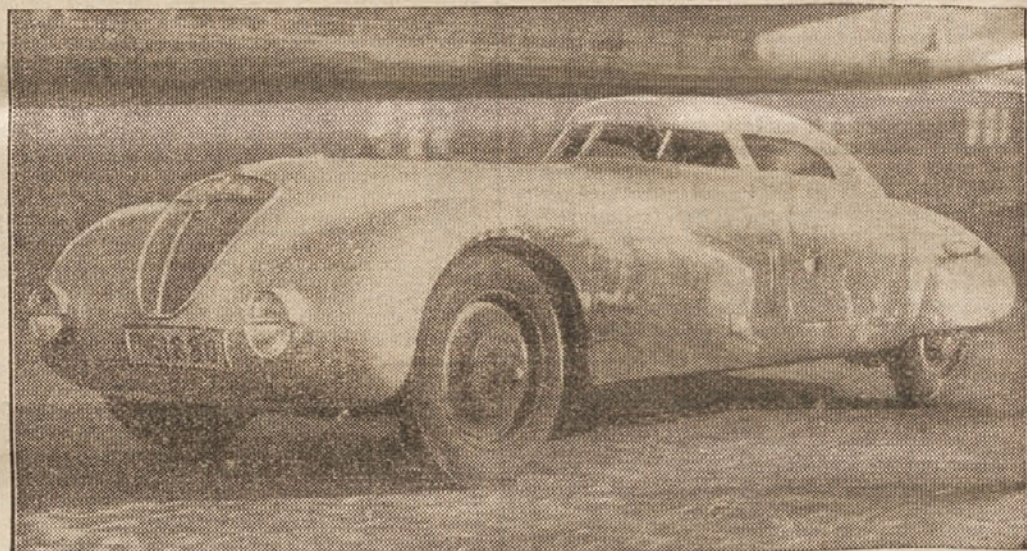
Brez dvoma ima čelist visoko reproduktivno kapaciteto. Vendar pa Sedlbauerju ni uspelo v Bachovi suiti podati vse težke arhitektonike stavka, zato je stvar nekoliko trpela. Dandanes se zahteva od čelista, da stavi na program kaj več kakor n. pr. Lalo-jev koncert, ki bi lahko izpadel in bi ga s sijajnim učinkom nadomestila slovita sonata od Zoltána Kodályja. Znamenit je klavirski part, ki ga je napisal Janaček izrazito solistično v svoji skladbi »Pravljica«. Vendar je pianist silil nekoliko v ospredje. Za oba izvajalca je Janaček še dokaj težek problem.

V splošnem pa ne morem izreči sodbe o kvaliteti čelista pri prvem poslušanju, ker premalo poznam vse vrline njegovega izvajanja. Pri nas je menda le redkokdaj nastopil. Vsekakor pa je hvalevredno stremenje izvajalca in dokaj kritično izbrani program kaže estetsko višino njegovega reproduktivnega znanja.

Nerazumljivo mi je, zakaj je moral čelist igrati v neposredni bližini peči, kar mu je že glede intonacije več škodovalo kakor koristilo. Okoli peči je bila višja temperatura kakor 15° C, to pa ne odgovarja čisti intonaciji, ki določa točno 435 dvojnih tresljev v sekundi za komorni ton. Situacija (peč, čelo, klavir) je poslabšala efekt, ki bi ga sicer mogli pričakovati pri normalni temperaturi. Tudi na to je treba polagati pažnjo prireditelju, ki ne sme iti svoje poti v kakem presangviničnem zaletu.

Rupnik Ivan.

Pridobivajte in sporočajte upravi nove naročnike!

Dirkalni avto »Adler«, ki je prevozil 4000 km s hitrostjo 12578 km na uro in s tem potolkel francoski svetovni rekord v tej kategoriji

38

— Zadnjo noč ste morali bržčas preživeti v izredno prijetni družbi, gospod polkovnik, ko ste še tako ves — nadzemeski?

Hans v. Berg se je plaho ozrl po mizi, kjer so še v neredu ležale razgrnjene največje tajne. Hlastnil je tja in začel pospravljati kakor skopuh denar, ako sluti tatove blizu.

— Le brez skrbi, gospod polkovnik! — se je rogala gospa Nora. — Take risarije me ne zanimajo in po tako ljubeznivih poklonih zanje tudi nimam nobenega smisla.

Ataše je razumel vedno manj. Trudil se je in napenjal možgane, da bi se domislil, kaj se je prav za prav zgodilo, toda spomniti se ni mogel ničesar. Zavedal se je le, da je sedel tu v kabinetu in sestavljal poročilo svoji vladi. Odkod se je potem vzela Reedelanova, kako so prišle te važne listine iz tresorja na njegovo mizo, zakaj govori gospa Nora o nadzemeskosti in namiguje na neke dogodivščine, vse to mu je bilo uganka. Nič manj zagonečno mu ni bilo vedenje gospe Reedelandove, ki se je nenadoma našobila, češ:

— Kakor vidim, se pri vas čuvstva menjavajo z nenavadno brzino...

— Odkrito vam moram priznati, gospa, da vas ne razumem.

— Posebno kavalirsko tako vedenje ni, gospod polkovnik.

— Ne vem, kaj naj bi bil zagrešil.

— O tem sploh nisem govorila. Zdi se mi le, da pri častnikih doslej ni bilo v navadi...

— Res ne razumem, kam merite.

— Seveda, zdaj boste celo hoteli tajiti, da ste mi pred nekaj trenutki šepetali besede najbolj vroče ljubezni?

— Gospa Nora?!

— Zdaj sem gospa, seveda, prej pa sem bila »čudovito, nadzemesko bitje«. In taki ljudje govorite, da vas ženske varajo?

— Res ne vem, kaj nameravate s to šalo.

— Torej je za vas bilo vse šala? je gospa Reedelanova dovršeno igrala užaljenost. — Sreča moja, da obvladam živce in me ne premoti naval krvi, ki jo podžiga takle — galan!

Visoko se je vzravnala in obrnila v. Bergu hrbet. — Gospa!

Nora je molčala in neopaženo poravnala svoj plen, da ne bi mogel nihče ničesar sumiti ob njenem odhodu.

— Gospa Nora!

— Mislim, da si po tem prizoru nimava midva nič več povedati.

Hans v. Berg se je stresel. Le kaj se je zgodilo in čemu zdaj ta vražja ženska tako besni.

— Ali res ne morete verjeti, gospa Nora, da se je zgodilo z menoj nekaj, česar ne vem in ne morem razumeti. Zgoditi se je moralo nekaj, kar mi je po-

polnoma izpadlo iz spomina, tako docela, da sploh ne vem, če se je res kaj zgodilo.

— To vaše nizkotno priznanje mi zadošča, gospod polkovnik. Odslej je med nama na podlagi tega porušena vsaka vez in moj užaljeni ponos bo poskrbel za to, da vam ne bom nikoli več križala vaše poti.

Komaj je izrekla, je visoko vzravnana odšla. Niti ozrla se ni in ataše ni mogel videti peklenskega zmagovalca v njenih očeh.

Hans v. Berg je hotel stopiti za njo in jo poklicati nazaj, a se je že po prvem koraku premislil. Zazdelo se mu je, da bi se na ta način le preveč ponižal, hkratu pa se je vendar še prej hotel prepričati, kaj je z njegovimi listinami. V svoje največje presenečenje je opazil na mizi še cel kup papirjev, čeprav se mu je prej zdelo, da je pospravil vse.

Komaj je stopil k mizi, mu je prinesel sluga dve posetnici. Ataše je poblebel in brez pomisleka pokimal slugi, naj gospoda vstopita. Niti toliko volje ni več imel, da bi skušal vsaj v zadnjem trenutku pospraviti izdajalske listine. Zdelo se mu je, da vse vpije proti njemu. Iz tega hrušča in krika je slišal:

— Ritmojster Kurt Lengenthal.

In čez malo:

— Generalni poročnik Wolf Schlingendorf.

Polkovnik se je naklonil in se je takoj strumno vzravnal. Hotel je biti v tem strašnem trenutku vojak. Kakšen je njegov položaj, je spoznal iz imen in činov obeh gospodov, ki sta prihajala iz generalnega štaba. Česa ga neki dolže?

Gospoda sta bila vljudna, toda hladna in redkobesedna. Po nekaj kratkih, brezpomembnih vljudnostnih frazah jima je v. Berg pokazal koncept poročila, ki ga je bil pripravil.